

Π. ΠΑΥΛΑΤΟΥ.

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ἐγκριθεῖσα διὰ μίαν πενταετίαν κατὰ τὸν
διαγωνισμὸν τοῦ 1902.

ΔΙΑ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

« Ἡ τοῦ κ. Π. Παυλάτου μετ' ἐπιμελείας πολλῆς
γεγραμμένη ἀκολουθεῖ πιστῶς τὴν Ἀγίαν Γραφήν. »

(Ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπείας τῶν κ. Κριτῶν.)

ΕΝ ΤΡΙΠΟΛΕΙ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΙΩ. Δ. ΔΕΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΙΩ. Π. ΣΑΔΑΛΑΤΑ.

1903.

ΕΡΕΥΝΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

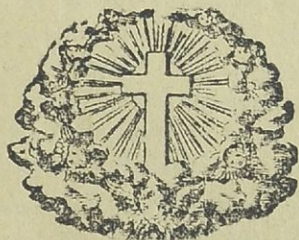
ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ

ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΔΟΧΗΣ

Ἐγκριθεῖσα διὰ μίαν πενταετίαν κατὰ τὸν
διαγωνισμὸν τοῦ 1902.

ΔΙΑ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

α Ἡ τοῦ κ. Π. Παυλάτου μετ' ἐπιμελείας πολλῆς
τετραμμένη ἀκολουθεῖ πιστῶς τὴν Ἀγίαν Γραφήν.»
(Ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπείας τῶν κ. κ. Κριτῶν.)

ΕΝ ΤΡΙΠΟΛΕΙ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΙΩ. Α. ΔΕΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΙΩ. Π. ΣΑΛΑΠΑΤΑ.
1902.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

Πάν ἄρτίτυπον μὴ φέρον τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφήν
τοῦ συγγραφέως εἶναι ἐκ τυποκολλητικῆς καὶ ἀπαγορεύεται
ἢ εἰσαγωγή αὐτοῦ εἰς τὰ σχολεῖα.

[Handwritten signature]

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ
1901

Ἐν Ἀθήναις τῆ 22^α Μαΐου 1902.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

**ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ**

Πρὸς τὸν κ. Π. Παυλάτορ.

Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὸν νόμον ΒΓΓ' τῆς 12 Ἰουλίου 1895, τὸ Β. Διάταγμα τῆς 28 Ὀκτωβρίου ἰδίου ἔτους, τὰς προκηρῶδεις περὶ διαγωνισμοῦ διδασκτικῶν βιβλίων τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ τὴν ἐκθέσιν τῆς οἰκείας ἐπιτροπείας, δηλοῦμεν ὑμῖν, ὅτι ἐγκρίνομεν τὴν ὑφ' ὑμῶν εἰς τὸν διαγωνισμὸν ὑποβληθεῖσαν ἱερὰν Ἱστορίαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὅπως εἰσαχθῆ ἐπὶ πενταετίαν ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς σχολικοῦ ἔτους ὡς διδασκτικὸν βιβλίον διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς Γ' τάξεως τῶν δημοτικῶν σχολείων, δημοσίων, δημοσυντηρητῶν καὶ ιδιωτικῶν.

Καλεῖσθε δ' ὅπως ἐκτελέσητε τὰ ὑπὸ τοῦ εἰρημένου νόμου κ.λ.π. ὑπαγορευόμενα καὶ τὰς ὑπὸ τῆς ἐπιτροπείας ἀναγραφόμενας παρατηρήσεις.

Ὁ Ἰπουργὸς

Α. ΜΟΜΦΕΡΡΑΪΟΥ.

Σ. Μ. ΠΑΡΙΣΗΣ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1ῃ Δεκεμβρίου 1901.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚ ΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΒΛΑΔΔΟΣ.

Πρὸς τὸν Κύριον Πέτρον Γ. Παυλάτον.

Τὰ πορ' ὑμῶν ὑποβ'ηθέντα τῇ Ἱ. Συνόδῳ συγγράμματα, ἧτοι Ἱεράν Ἱστορίαν τῆς Πυλ Διαθήκῃ πρὸς χρῆσιν τῆς γ' τάξεω τῶν δημοτ. Σχολείων καὶ ἑτέραν τοιαύτην πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλλην Σχολείων, παρεπέμφθησαν ὑπ' αὐτῆς τῷ Ἀρχιμανδρίτῃ Γερμανῶ Μεταξᾶ, ὅπως μελετήσας αὐτὰ ἐπιστοιμένως ἀναφέρῃ δι' ἐκθέσεώς του πρὸς αὐτήν, ἀπὸ περιεχομένων αὐτῶν εἶναι σύμφωνον πρὸς τὴν διδασ. αἰλιαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Δοθένσα δὲ τῇ, ἐκθεσιν ταύτην ἀποφαίνεται, συμφώνως πρὸς αὐτήν, ὅτι οὐδὲν τὸ ἀπᾶλλον πρὸς τὰ δόγματα, τὰς παραδόσεις, τὴν ἡθ. κὴν καὶ τελετουργικὴν διδασκαλίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας περιέχεται εἰς τὰ ἀνωτέρω συγγράμματα.

† Σύρον Μεθόδιος Προεδρεύων

† Ὁ Ἀρχολίδος Νικαῖνδρος

† Ὁ Ὑδρας καὶ Σπετσῶν Ἀρσένιος

† Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Νεόφυτος

† Ὁ Ναξου Γρηγόριος.

Ὁ Γραμματεὺς

(Τ. Σ.) Ἀρχιμ. Μετ. Σακελλαρόπουλος

Π. ΠΑΥΛΑΤΟΥ.
ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ
ΠΑΛΙΑΣ ΔΙΛΘΗΚΗΣ

Ι. Ἡ Δημιουργία τοῦ κόσμου.

Πρὸ τοῦ νὰ γίνη ὁ Κόσμος δὲν ὑπῆρχεν ἄλλο τι, εἰμὴ μόνος ὁ Θεός.

Ὁ Θεὸς ἐποίησεν ἐκ τοῦ μηδενὸς τὸν κόσμον διὰ μόνου τοῦ λόγου αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐξῆς τάξιν.

Τὴν πρώτην ἡμέραν ἐποίησε τὸν οὐρανόν, τὴν γῆν καὶ τὸ ῥῶς.

Τὴν δευτέραν τὸ στερεώμα : ἦτοι τὸ μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς διάστημα καὶ διεχώρισε τὰ ὕδατα τὰ ὑποκάτω τοῦ στερεώματος ἀπὸ τὰ ὕδατα τὰ ἐπάνω τοῦ στερεώματος.

Τὴν τρίτην προσέταξε νὰ συναχθῶσι τὰ ὕδατα τὰ ὑποκάτω τοῦ στερεώματος εἰς ἓν μέσος· ἐφάνη δὲ τότε ἡ ξηρά, ἐκ τῆς ὁποίας ἐβλάστησαν παντοειδῆ χόρτα καὶ δένδρα.

Τὴν τετάρτην ἐποίησε τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας.

Τὴν πέμπτην προσέταξε νὰ γεννηθῶσιν ἐκ τῶν ὕδατων παντὸς εἴδους ἰχθύες καὶ κῆτη καὶ παντοειδῆ πτηνά.

Τὴν ἕκτην ἐποίητε πάντα τὰ χερσαῖα ζῶα καὶ τελευταῖον τὸν ἄνθρωπον, ἄρσεν καὶ θῆλυ, καὶ ἠυλόγησεν αὐτά.

Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς πάντα ὅσα ἐποίησεν, ὅτι ἦσαν καλὰ λίαν.

Τὴν δὲ ἡμέραν τὴν ἑβδόμην κατέπαυσεν ὁ Θεὸς τῶν ἔργων αὐτοῦ· καὶ ἠυλόγητε τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην καὶ ἡγιασεν αὐτήν.

Ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῆ πάντα ἔσται· θέλησεν ὁ Κύριος ἐποίησεν.

2. Ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὐα.

Ὁ Θεὸς ἐποίησε τὸν Ἀδάμ καὶ τὴν Εὐαν ὡς ἐξῆς.

Ἀφοῦ ἐγιναν ὅλα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ καὶ ἔλειπε μόνον ὁ ἄνθρωπος, εἶπε τότε ὁ Θεός « ἄς ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθομοιωσῶμεν » Καὶ λαβὼν χῶμα ἐκ τῆς γῆς ἐπλασε τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπειτα ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν πνεῦμα ζωῆς· ὁ δὲ ἄνθρωπος ἐμφυχωθεὶς ἠγέρθη. Ὀνόμασε δὲ ὁ Θεὸς τὸν πρῶτον ἄνθρωπον Ἀδάμ.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀδάμ ἦτο μόνος καὶ δὲν εἶχε κανένα σύντροφον καὶ συμβοηθόν, εἶπεν ὁ Θεός· « δὲν εἶνε καλὸν νὰ εἶνε ὁ ἄνθρωπος μόνος ἐπὶ τῆς γῆς· ἄς ποιήσωμεν αὐτῷ βοήθουν ὅμοιον με αὐτόν. » Ἐπέφερε δὲ εἰς τὸν Ἀδάμ τότε ὕπνον βαθύτατον καὶ λαβὼν μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ ἐπλασε τὴν πρώτην γυναῖκα, τὴν Εὐαν.

Ὁ Ἀδάμ, ὅτε ἠγέρθη ἐκ τοῦ ὕπνου καὶ εἶδε τὴν γυναῖκα, εἶπε· « τοῦτο εἶνε ὄστούν ἐκ τῶν ὀστέων μου

καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς μου· αὕτη κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήφθη. »

Ἦταν δὲ ἀμφότεροι γυμνοί, καὶ δὲν ἤσχύνοντο, διότι ἔζων ἐν ἀθώοτητι, ὡς μικρὰ παιδιὰ.

Ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν αὐτοῦ.

Β. Ἡ πρώτη ἁμαρτία.

Ὁ Θεὸς ἐποίησεν εἰς τὴν Ἐδέμ κατὰ ἀνατολὰς Παράδεισον : δηλαδὴ κήπον τερπνότατον. Ἐντὸς τοῦ παραδείσου τούτου ἦσαν διάφορα ὠραῖα δένδρα με ἡδυτάτους καρπούς. Εἰς τὸ μέσον τοῦ Παραδείσου ἦτο καὶ τὸ δένδρον τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ πονηροῦ. Τέσσαρα ποτάμια ἐπότιζον τὸν Παράδεισον. Ἐντὸς τοῦ ὠραίου τούτου κήπου ἔθεσεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐὰν καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· « ἀπὸ τοῦ καρποῦ παντὸς δένδρου τοῦ Παραδείσου νὰ τρώγητε, ἀπὸ τοῦ καρποῦ ὅμως τοῦ ξύλου τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ πονηροῦ νὰ μὴ φάγητε, διότι, ἐὰν φάγητε, θὰ ἀποθάνητε. »

Ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐὰ ἦσαν εὐδαίμονες ἐντὸς τοῦ Παραδείσου· ὁ δὲ Διάβολος ἐφθόνησε τὴν εὐδαίμονίαν αὐτῶν καὶ μίαν ἡμέραν μεταμορφωθείς εἰς ὄφιν ἐπαρουσιάσθη ἐνώπιον τῆς Εὐὰς καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν· « εἶνε ἀληθές, ὅτι σὰς εἶπεν ὁ Θεὸς νὰ μὴ φάγητε ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ Παραδείσου ; » Ἡ δὲ Εὐὰ ἀπεκρίθη· « ὁ Θεὸς μᾶς ἐπέτρεψε νὰ τρώγωμεν ἀπὸ ὅλους τοὺς καρπούς τοῦ Παραδείσου, μᾶς ἀπηγόρευσεν ὅμως νὰ φάγωμεν ἀπὸ τὸν καρπὸν τοῦ ξύλου τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ πονηροῦ, διότι ἐὰν φάγωμεν ἀπὸ αὐτὸν θὰ ἀποθάνωμεν. » Ὅχι, ἐπανελάβεν ὁ ὄφιν, δὲν θὰ ἀποθάνητε,

ἀλλὰ θὰ ἀνοιχθῶσιν οἱ ὀφθαλμοί σας· καὶ θὰ γίνητε ὁμοιοὶ μετὸν Θεὸν γινώσκοντες τὸ καλὸν καὶ τὸ πονηρὸν. »

Ἐν τῶν σατανικῶν τούτων συμβουλῶν τοῦ Διαβόλου θελεσθεῖτα ἡ Εὐα καὶ τρέψασα τὰ ὄμματα εἰς τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸν ἐσίψεν αὐτὸν καὶ τὸν ἔφαγεν, ἔδωκε δὲ καὶ εἰς τὸν ἄνδρα της, ὅστις ἔρχεγε καὶ αὐτός.

Τοιουτοτρόπως ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὐα παρέβησαν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. Εἶδον δὲ τότε, ὅτι ἦσαν γυμνοὶ καὶ συρράψαντες φύλλα συκῆς ἐκάλυψαν τὴν γύμνωσιν αὐτῶν.

Ἀπόφυγε τὰς κακὰς συναστροφάς, διότι αἱ κακαὶ συναστροφαὶ φθείρουσιν ἢ ἢ χρηστὰ.

4. Ἡ τιμωρία τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὐας.

Ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὐα παρέβησαν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἀπώλεσαν τὴν ἀθωότητα καὶ τὴν χαρὰν, τὴν ὁποίαν εἶχον ποτέ. Ὁ Πηράδεισος δὲν ἦτο δι' αὐτοὺς πλέον τερπνὸς καὶ εὐχάριστος· κατελήφθησαν ἀμφοτέροι ὑπὸ φόβου καὶ αἰσχύνης.

Τὴν ἐσπέραν ἤκουσαν τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ λέγοντος·
« Ἀδάμ, ποῦ εἶσαι ; » « Τὴν φωνὴν σου ἤκουσα καὶ ἐφρονήθη, » ἀπεκρίθη ὁ Ἀδάμ, « διότι εἶμαι γυμνός. »
« Καὶ τίς ἐγνώρισεν εἰς σέ, ὅτι εἶσαι γυμνός ; Μήπως ἔφαγες ἀπὸ τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸν ; » ἠρώτησεν ὁ Θεός.

« Ἡ γυνή, τὴν ὁποίαν μοι ἔδωκας, αὕτη μοι ἔδωκε καὶ ἔρχομαι, » ἀπεκρίθη ὁ Ἄδამ.

« Τί εἶναι αὐτό, τὸ ὁποῖον ἔκαμες; » εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς τὴν γυναῖκα. « Ὁ ὄφις μὲ ἤπατησεν, » ἀπήντησεν ἡ γυνή.

Τότε εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν ὄφιν· « ἐπικατάρατος νὰ εἶσαι. Ἔχθραν θέλω θέσει ἀναμέσον σου καὶ ἀναμέσον τῆς γυναικὸς καὶ ἀναμέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ ἀναμέσον τοῦ σπέρματος τῆς γυναικὸς· αὐτὸ θέλει σου συντρίψει τὴν κεφαλὴν καὶ σὺ θέλεις κεντῆσει τὴν πτερναν αὐτοῦ. »

Πρὸς γὰρ τὴν γυναῖκα εἶπε· « θέλω πληθύνει τὰς λύπας σου. Με πόνους θέλεις τίκτει καὶ ὁ ἀνὴρ σου θὰ εἶνε Κύριός σου. »

Καὶ εἰς τὸν Ἄδὰμ εἶπεν· « ἐπειδὴ ὑπήκουσας εἰς τοὺς λόγους τῆς γυναικὸς καὶ ἔρχῃς ἐκ τοῦ ἀπηγορευμένου καρποῦ, ἐπικατάρατος νὰ εἶνε ἡ γῆ, τὴν ὁποίαν ἐργάζεσαι· μὲ λύπας νὰ τοῦγῃς τοὺς καρποὺς αὐτῆς καὶ μὲ τὸν ἰδρώτα τοῦ προσώπου σου νὰ τρώγῃς τὸν ἄρτον σου, ἕως νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν γῆν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐπλάσθης. »

Μετὰ ταῦτα ὁ Θεὸς ἐξεδίωξε τὸν Ἄδὰμ καὶ τὴν Εὐάν ἀπὸ τὸν Παράδειτον.

Μὴ προφασίζεσθε προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις:

δ. Κάιν καὶ Ἄβελ.

Ἄφ' οὗ ὁ Ἄδὰμ καὶ ἡ Εὐά ἐξεδιώχθησαν ἀπὸ τὸν Παράδεισον, ἐγέννησαν τέκνα, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ πρῶτα ὠνομάζοντο Κάιν καὶ Ἄβελ.

Ὁ Κάιν ἐγίνε γεωργός. ὁ δὲ Ἄβελ ποιμὴν ποσάτων.

Ὁ Θεὸς ἠυλόγησε τὰ ἔργα καὶ τῶν δύο ἀδελφῶν

Ἡμέραν τινὰ προσέφερον ἀμφότεροι θυσίαν εἰς τὸν Θεόν, καὶ ὁ μὲν Κάιν προσέφερε θυσίαν ἐκ τῶν καρπῶν τῆς γῆς κατὰ συνήθειαν καὶ χάριν ἐπιειξεως. χωρὶς εὐλάβειαν, ὁ δὲ Ἄβελ προσέφερε θυσίαν τὸ πρωτότοκον τῶν ποσάτων του ἀπὸ εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν Θεόν καὶ μὲ εὐλάβειαν.

Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἠγάπα περισσότερο τὸν εὐσεβῆ Ἄβελ ἀπὸ τὸν ἀσεβῆ Κάιν.

Ὁ Κάιν ἐφθόνην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ μίαν ἡμέραν εἶπε πρὸς τὸν Ἄβελ· « ἄς ὑπάγωμεν, ἀδελφε, εἰς τὴν πεδιάδα. »

Ὁ Ἄβελ χωρὶς να ὑποπτευθῆ κακὸν τι ἠκολούθησε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

Ἐντε δὲ εἰς τὴν πεδιάδα, ἐνῶ ἐκάθηντο μόνοι, ἠγέρθη ὁ φθονερὸς Κάιν καὶ ἐφόνευεν ὁ κακοῦργος τὸν ἀδελφόν του.

Ἡ θυσία τῶν ἀσεβῶν εἶνε βδέλυγμα εἰς τὸν Κύριον, ἢ δὲ θυσία τῶν εὐσεβῶν εἶνε εὐπρόσδεκτος εἰς αὐτόν.

Ὁ φθόνος γεννᾷ φόρον.

6. Τιμωρία τοῦ Κάιν.

Ὁ Θεὸς ὁ πανταχοῦ παρῶν εἶδε τὸν Κάιν φονεύοντα τὸν ἀδελφόν του καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· « Κάιν, ποῦ εἶνε ὁ ἀδελφός σου Ἄβελ; » « Δὲν ἤξεύρω, » ἀπεκρίθη ὁ Κάιν· « μήπως ἐγὼ εἶμαι φύλαξ τοῦ ἀδελφοῦ μου; »

Ὁ δὲ Θεὸς εἶπε πρὸς τὸν Κάιν· « τὸ αἷμα τοῦ ἀδελ-

φοῦ σου βοᾷ πρὸς με. Νὰ εἶται ἐπικατάρατος. Αἱ ἐργασίαι σου νὰ εἶνε ἄκαρποι. Νὰ στενάζῃς καὶ νὰ τρευῆς. Νὰ εἶσαι φυγὰς καὶ νὰ πλανᾶται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ μακρὰν τῶν γονέων σου »

Ὁ Καιν τότε πλήρης ἀπελπισίας ἔφυγε καὶ κατόκησεν εἰς ξένην χώραν μακρὰν τῶν γονέων αὐτοῦ ζῶν μὲ θλίψεις καὶ πόνους.

Οὐ φοιεῖσεις

** Terra aëmatum καὶ dolium βδελύσσεται Κύριος.*

Υ. Ὁ Κατακλυσμός

Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὕης μετὰ παρόλευσιν πολλῶν ἐτῶν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐπληθύνθησαν. Ἴσως ὁμιως ἐπληθύνοντο, τοσοῦτω καὶ αἰ κακίαι αὐτῶν ἤρξαντο.

Βλεπων δὲ ὁ Θεὸς τὴν διαφθορὰν τῶν ἀνθρώπων, ἀπέφασκε νὰ ἐξελειφῇ τὸ ἀνθρωπινὸν γένος ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς διὰ κατακλυσμοῦ.

Μεταξὺ ὁμως ὄλων τῶν κακῶν ἐκείνων ἀνθρώπων ἔζη εἰς εὐσεβῆς καὶ ἐνάρετος ἄνθρωπος, ὀνομαζόμενος Νῶε.

Ὁ Θεὸς εἶπε πρὸς τὸν Νῶε νὰ κατασκευάσῃ κιβωτόν, νὰ διαχωρίσῃ αὐτὴν εἰς διαμερίσματα, νὰ τὴν ἀποπλῶσῃ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν καὶ νὰ κατασκευάσῃ εἰς αὐτὴν θύραν· ὅταν δὲ τελειώσῃ αὐτὴν νὰ εἰσέλθῃ ἐντὸς αὐτῆς αὐτὰς, ἡ γυνὴ του, οἱ τρεῖς υἱοὶ του καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν του, νὰ ἐμβάσῃ δὲ ἐντὸς αὐτῆς ἕκ μὲν τῶν καθαρῶν ζῶων ἀνά ἐπτὰ ζεύγη, ἄρσεν καὶ θήλυ, ἕκ δὲ τῶν μὴ καθαρῶν ἀνά ἓν ζεῦγος, ἄρσεν καὶ θήλυ· νὰ εἰσα-

γάγη δὲ ἐν τῇ Κιβωτῷ τροφικῆ καὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὰ ζῶα.

Ἐκατὸν ἔτη εἰσγάξετο ὁ Νῶε πρὸς κατασκευὴν τῆς Κιβωτοῦ καὶ ἀπ' οὗ ἐτελειώποιήσεν αὐτὴν εἰσῆλθε μετὰ τῆς οἰκογενείας του ἐντὸς αὐτῆς, εἰσῆγαγε δὲ ἐν αὐτῇ καὶ πάντα ὅσα εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός. Μετὰ δὲ ταῦτα ἔκλειτε τὴν θύραν τῆς Κιβωτοῦ.

Μετ' ὀλίγον ἤρχισεν νὰ πιπτη βροχὴ βαρυντατάτη καὶ ἡ ξηρὰ ἐκκλύφθη ὑπὸ τῶν ὑδάτων, τα ὅποια ὑπερβῆσαν τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλοτάτων ὀρέων δεκαπέντε πηχεῖς, ἡ δὲ Κιβωτὸς ἔπλεεν ἐπ' αὐτῶν ὡς πλοῖον.

Οἱ πονηροῦμενοι ἐξολοθρευθήσονται, οἱ δὲ ὑπομενοῦντες τὸν Κύριον κληρονομήσουσι τὴν γῆν.

8. Σωτηρεὶς τοῦ Νῶε.

Ἐκατὸν πενήτηκοντα ἡμέρας ἐκάλυπτε τὸ ὕδωρ τὴν ξηρὰν. ὁ Θεὸς τότε προσέταξε νὰ πνεύσῃ θεομῶς ἀνεμῶς. Ἐκκῆ τούτου τὸ ὕδωρ ἤρχισεν νὰ ὀλιγοστεύῃ καὶ ἡ Κιβωτὸς ἐκαθῆσεν ἐπὶ τοῦ ὄρους τῆς Ἀρμενίης Ἀραράτ.

Μετὰ ταῦτα ὁ Νῶε ἤνοιξε τὴν θυρίδα τῆς Κιβωτοῦ καὶ ἐξάπέστειλε τὸν κόρακα, διὰ νὰ πληροφορηθῇ, ἐὰν ὀλιγοστεύτην τὰ ὕδατα, ἀλλ' ὁ κόραξ δὲν ἐπέστρεψε. Μετὰ ταῦτα ἐξάπέστειλε τὴν περιστερὰν, ἡ ὅποια μὴ εὐρούσα τόπον νὰ σταθῇ, ἐπειδὴ τα ὕδατα ἐκάλυπτον ἀκόμη τὴν ξηρὰν, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Κιβωτόν· ὁ Νῶε ἐξέστεινε τὴν χεῖρά του καὶ λαβὼν τὴν περιστερὰν εἰσῆγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν Κιβωτόν.

Μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας ὁ Νῶε ἀπέστειλε πάλιν τὴν περι-

στεραν, ἥτις ἔφερον εἰς ὁ ὄρυφος τῆς μικρῶν κλαδίον ἐλαίας· ἐκ τούτου ἐλπίσθη ὁ Νῶε, ὅτι ἐπικυτεν ὁ κατακλυσμός. Μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας ἐξαπέστειλε πάλιν ὁ Νῶε τὴν περιστέρα, ἥτις δὲν ἐπὶ νῆλ' ἐ πλεον· τότε ὁ Νῶε ἐπειστή, ὅτι τὰ ὕδατα ἐξέλιπον ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῆς ἕρῃας.

Μετὰ ταῦτα εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Νῶε να ἐξέλθῃ ἐκ τῆς Κιβωτοῦ μετὰ τῆς οἰκογενείας του, νὰ ἐξαχάνῃ δὲ καὶ πάντα τὰ ζῶα.

Εὐθύς, ὡς ἐξῆλθεν ὁ Νῶε ἐκ τῆς Κιβωτοῦ, προσέφε-
 ρεν εἰς τὸν Θεὸν θυτίαν εὐχριστησίον, ἐπειδὴ ἔσωσεν
 αὐτὸν καὶ τὴν οἰκογένειαν του ἀπὸ τὸν κατακλυσμόν.

Διὰ τοῦ κατακλυσμοῦ πάντες οἱ ἀσεβεῖς ἐκεῖνοι ἄν-
 θρωποι ἀπώλεσθησαν.

Φυλάσσει Κύριος πάντας τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν.

9. Οἱ τρεῖς υἱοὶ τοῦ Νῶε.

Ὁ Νῶε μετὰ τὸν κατακλυσμόν ἐκαλλιέργησε τὴν γῆν
 καὶ ἐφύτευσε ἀμπελον. Ἐκ τῶν σταφυλῶν τῆς ἀμπέλου
 ἔκαμεν οἶνον· ἐπειδὴ δὲ ἐπιαν ἐξ αὐτοῦ περισσότερον τοῦ
 πρέποντος, κατελήφθη ὑπὸ ὕπνου καὶ ἔκειτο ἀσκεπῆς ἐν-
 τὸς τῆς σκητῆς του.

Ὁ υἱὸς τοῦ Νῶε Χάμ, εἶδε τὸν πατέρα του ἀσκεπῆ
 καὶ ἐγέλασεν, ἐξελθὼν δὲ ἀνήγγειλε τοῦτο καὶ εἰς τοὺς
 ἀδελφοὺς του Σὴμ καὶ Ἰάφεθ καὶ προσεκάλεσεν αὐτοὺς
 νὰ τὸν ἰδῶσι καὶ αὐτοί.

Οἱ δύο ὁμοῦς οὗτοι υἱοὶ λαβόντες ἱμάτιον εἰς τοὺς ὦ-

μευς των και οπιθογυροῦντες ἐσκέπαταν τὸν πατέρα των γαίης νά ἴδωσιν αὐτὸν γυμνός .

Ὁ Νῶε, ὅτε ἐξύπνησεν, ἐλυπήθη μὲν διὰ τὸ ἄτοπον, εἰς τὸ ὅποιον ὑπέπεσε, ὀνηροετήθη δὲ πολὺ διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν συμπεριφορὰν τοῦ Χει, καὶ τοῦτον μὲν ἐκαταράθη, τοὺς δὲ ἄλλους δύο υἱούς του ἠλόγησεν.

Μετὰ ταῦτα οἱ ἱπόγονοι τοῦ Νῶε, ἅφ οὐ ἐπληθύνθησαν, ἀπεφάσιταν νά οἱ ὁδομησῶσι πύργον ὕψηλότατον, διὰ νά θυμαζῶσιν αὐτοὺς οἱ μεταγενέστεροι Ὁ Θεὸς ὅμως ἐματαίωτε τὸν ὑπερήφανον αὐτῶν σκοπὸν συγχύσας τὰς γλώσσας των. Μὴ δυνάμενοι δὲ τότε νά συνεννοῶνται ἠναγκάσθησαν ἰ ἀρήσῶσιν ἡμιτελές τὸ ἔργον τοῦτο καὶ νά διασπαρῶσιν εἰς διάφορα μέρη τῆς γῆς.

Ὁ ὑπερμεγέθης δὲ πωρός τῶν ἐρειπίων τοῦ ἀτελοῦς ἐκείνου ἔργου ὠνομάσθη Βαβελ : ἦτι σύγχυσις γλωσσῶν.

Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου.

Κύριος ὑπερηφάνους ἀντιτάσσειται.

ΙΟ. Κλήσις τοῦ Ἀβραάμ.

Μετὰ τὴν διχοσπορὰν τῶν ἀπογόνων τοῦ Νῶε, οἱ ἄνθρωποι διηρέθησαν εἰς ἔθνη, ἐλησμόνησαν δὲ τότε τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐλάτρευον τὰ κτίσματα.

Μεταξὺ δὲ ὄλων τῶν τότε ἀνθρώπων εἰς ὑπῆρχε θεοσεβῆς καὶ ἐνάρετος, ὁ Ἀβραάμ. Τοῦτον ἐξέλεξεν ὁ Θεός, ἵνα δι' αὐτοῦ καὶ τῶν ἀπογόνων του διατηρηθῆ καὶ διαδοθῆ ἡ γνῶσις καὶ ἡ λατρεία τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ὅθεν ὁ Θεὸς εἶπεν πρὸς αὐτὸν ν' ἀναχωρήσῃ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς του καὶ ἐκ τῆς πατρίδος του τῆς Μεσοποταμίας

καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν γῆν, τὴν ὁποῖαν θὰ δείξῃ εἰς αὐτόν.
'Οεὐσεβὴς Ἀβραάμ ἐῖαθε τὰ ποιμένα αὐτοῦ καὶ πάντα
τὰ ἄλλα κτήματα του καὶ κειχώσητε μετὰ τῆς συζύγου
του Σάρρας, τοῦ ἀνεψιοῦ του Λῶτ καὶ τῶν δούλων
του καὶ μετέβη εἰς τὴν γῆν Χανααν, ἣτις ἦτο χώρα ὠ-
ραιοτάτη καὶ εὐφροωτάτη.

'Επειδὴ δὲ εἰς τὴν χώραν ταύτην αἱ μέλισσαι καὶ τὰ
ποιμένα εὕρισκον ἄφθονον τροφήν, ὠνομασθη ἡ χώρα αὕτη
διὰ τοῦτο «γῆ ῥέουσα μέλι καὶ γαλα.» Ἐκεῖ ὁ Ἀβραάμ
ἤγειρε θυσιαστήριον καὶ προτέρερε θυτίαν εἰς τὸν Θεόν,
ὁ δὲ Θεὸς εὐχαριστηθεὶς εἶπε πρὸς αὐτόν « Ἀβραάμ, εἰς
σὲ καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους σου θὰ ὀψω τὴν γῆν ταύτην. »

Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε, Κύριε, εἰλελεύσεται εἰς τὴν
βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πέμ-
ψαντός με Πατρὸς.

'Ο φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος.

II. Τὸ φιλεισραηλικὸν τοῦ Ἀβραάμ.

Οἱ ποιμένες τοῦ Ἀβραάμ καὶ οἱ ποιμένες τοῦ Λῶτ συ-
χνάκις ἐφιλονίκουν διὰ τὸν χώρον, ἐνθα ὑπῆρχε καλλι-
τέρα τροφή διὰ τὰ ζῶα. Τοῦτο ἐλύπει τὸν Ἀβραάμ καὶ
μῖαν ἡμέραν εἶπε πρὸς τὸν Λῶτ « σὲ πικρακαλῶ, ἀδελφέ,
ὡς παύσῃ πᾶσα φιλονικία μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν ποιμέ-
νων μας, διότι ὅλοι εἴμεθα ἀδελφοί. Ὅλος οὗτος ὁ τό-
πος εἶνε ἐλεύθερος· χωρίσθητε ἀπὸ ἐμέ, καὶ ἂν σὺ ὑπάγῃς
πρὸς τὰ ἀριστερά, ἐγὼ μένω πρὸς τὰ δεξιὰ, ἐὰν δὲ ὑπά-
γῃς πρὸς τὰ δεξιὰ, ἐγὼ πηγαίνω πρὸς τὰ ἀριστερά. »

'Ο Λῶτ παρατηρήσας ὅλην ἐκείνην τὴν χώραν ἐξέλε-

Ξε τὴν περιγῶσον τοῦ Ἰσραήλ ποταμοῦ, ἦτις ἦτο ὠ-
ραία καὶ εὐροῦς. Ἐκεῖ ἦσαν δύο πάλαις ἀνομαζόμεναι
Σόδομα καὶ Γομορρα. Ὁ Λῶτ δὲ κατώκησεν εἰς τὴν
Σόδομα

Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί. ὅτι υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται.

12. Φιλοξενία τοῦ Ἀβραάμ.

Ὁ Ἀβραάμ καθημένος ἡμέραν τινα ἔμπροσθεν τῆς
θύρας τῆς σκηνῆς του καὶ σηκώσας τοὺς ὀφθαλμοὺς του
εἶδε τρεῖς ἀγνωστούς ἰσταμένους ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Πά-
ραυτα ἠγέρθη, ἔδραμε νὰ τοὺς ὑποδεχθῆ καὶ προσκυνή-
σας αὐτοὺς ἐλαφιαίως τοῦ παρεκάλεσε νὰ παραμείνωσι,
διὰ νὰ τοὺς φιλοξενήτῃ.

Οἱ ἀγνωστοὶ ἐδέχθησαν τὴν πρόσκλησιν τοῦ Ἀβραάμ.
Ὁ Ἀβραάμ ἔδραμεν εἰς τὴν σκηνὴν καὶ παρήγγειλεν εἰς
τὴν Σάρραν νὰ ζυμώτῃ σελίνδαλιν καὶ νὰ ψήσῃ τάχι-
στα ἄρτον. Μετὰ ταῦτα μετέβη εἰς τὴν ἀγέλην τῶν βοῶν
καὶ ἐκλέξας μοσχάριον πρυφερόν ἔδωκεν αὐτὸ εἰς τὸν
δοῦλόν του, διὰ νὰ τὸ ἐτοιμάσῃ. Ἐἶτα ἐπιστρέψας ἠτοί-
μασε τὴν τραπέζαν. Ἀφ' οὗ δὲ ἠτοιμάσθησαν τὰ πάντα,
ὁ Ἀβραάμ ἔθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐνώπιον τῶν ξένων
βούτυρον, γάλα, ἄρτον καὶ τὸ ἐψημένον μοσχάριον. Οἱ
ξένοὶ ἔτρωγον, ὁ δὲ Ἀβραάμ ἵστατο πλησίον αὐτῶν.

Ἀφ' οὗ αἱ ξένοὶ ἔτρωγον, ἠρώτησαν τὸν Ἀβραάμ, ποῦ
εἶνε ἡ γυνὴ τοῦ Σάρρα; « ἐντὸς τῆς σκηνῆς ἀπεκρίθη ὁ
Ἀβραάμ. »

« Τὸ ἐρχόμενον ἔτος ἡ γυνὴ σου θέλει γεννήσει υἱόν, »
εἶπεν ὁ πρῶτος τῶν τριῶν ξένων.

Ἡ Σάρρα ἴστατο εἰς τὴν θύραν τῆς σκηνῆς ὀπισθεν τῶν ξένων καὶ ἀκούσασα ταῦτα ἐγέλασε καθ' ἑαυτήν, διότι ὁ μὲν Ἀβραάμ ἦτο γέρων, ἡ δὲ Σάρρα γαῖα.

Ὁ ξένος τότε εἶπε· « διὰ τί ἐγέλασεν ἡ Σάρρα; Μήπως τοῦτο εἶνε ἀδύνατον εἰς τὸν Θεόν; » Καὶ τῷ ὄντι, ὡς προεῖπεν ὁ ἄγνωστος ἐκεῖνος ξένος, ἡ Σάρρα ἐγέννησεν υἱόν, τὸν ὁποῖον ὠνόμασαν Ἰσαάκ.

Τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε.

Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώπους, δυνατὰ ἐστί παρὰ τῷ Θεῷ.

13. Καταστροφή τῶν Σοδόμων.

Ὁ Λῶτ κατῴκει εἰς τὰ Σόδομα· οἱ κάτοικοι δὲ τῶν Σοδόμων ἦσαν ἀσεβεῖς καὶ διεφθαρμένοι, διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἀπεφάσισε νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσῃ. Ὁ Θεὸς παρήγγειλεν εἰς τὸν Λῶτ ν' ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὰ Σόδομα μετὰ τὴν σύζυγόν του καὶ τὰς δύο θυγατέρας του. Παρήγγειλε δὲ προσέτι εἰς αὐτὸν νὰ μὴ στραφῇ τις ἐξ αὐτῶν ὀπίσω, μηδὲ νὰ παραμείνῃ εἰς τὰ περὶχωρα τῶν Σοδόμων.

Ὁ Λῶτ ἀναχωρήσας μετὰ τῆς οἰκογενείας του ἀπὸ τὰ Σόδομα κατέφυγεν εἰς μικράν τινα πόλιν ὀνομαζομένην Σηγῶρ. Εὐθύς δὲ τότε ἤρχισε νὰ πίπτῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τῶν Σοδόμων καὶ Γομόρρων πῦρ καὶ θεῖον, μέχρις οὗ αἱ πόλεις αὗται καὶ πάντες οἱ κάτοικοι αὐτῶν ἀπωλέσθησαν. Πᾶσα δὲ ἡ χώρα ἐκείνη μετεβλήθη εἰς λίμνην πλήρη θείου καὶ ἁλατος, ἣτις ὀνομάζεται μέχρι σήμερον Νεκρὰ θάλασσα.

Ἡ γυνὴ τοῦ Λῶτ, ἐνῶ ὤδευεν, ἤκουσε τὴν καταστρο-

2.

φῆν τῶν Σοδόμων καὶ τῶν Γομόρρων καὶ στραφεῖσα ἐκ περιεργείας νὰ ἴδῃ, ἐγίνε στήλη ἄλατος.

Ἦλθεν ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀνομίας καὶ ἐπέσε πῦρ καὶ κατέκαυσε αὐτούς.

Ἡ ἀμαρτία γεννᾷ θάνατον.

Δίκαιος εἶ, Κύριε, καὶ εὐθεὶς αἱ κρίσεις σου.

14. Θυσία τοῦ Ἀβραάμ.

Ὁ Θεὸς θέλων νὰ δοκιμάσῃ τὴν πίστιν τοῦ Ἀβραάμ, εἶπε πρὸς αὐτόν· «Ἀβραάμ, λάβε τὸν μονογενῆ σου υἱὸν Ἰσαάκ καὶ πορεύθητι εἰς τὸν τόπον Μοριά καὶ ἐκεῖ θυσίασον αὐτόν.»

Ὁ Ἀβραάμ ἠγέρθη λίαν πρωί, ἔτχισε τὰ ἀναγκαιούνητα διὰ τὴν θυσίαν ξύλα, ἐφόρτωσεν αὐτὰ ἐπὶ τοῦ ὄνου του, ἔλαβε μαζί του δύο δούλους καὶ τὸν υἱὸν του Ἰσαάκ καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸν τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον ὤρισεν εἰς αὐτόν ὁ Θεός.

Μετὰ τριῶν ἡμερῶν ὁδοιπορίαν ἔφθασαν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους. Ἐκεῖ δὲ εἶπεν ὁ Ἀβραάμ εἰς τοὺς δούλους του· «μείνατε ἐδῶ μὲ τὸν ὄνον, ἐγὼ δὲ καὶ τὸ παιδίον θὰ ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος καὶ ἀφοῦ προσφέρωμεν ἐκεῖ θυσίαν εἰς τὸν Θεὸν θὰ ἐπιστρέψωμεν.» Ἐφόρτωσε δὲ τότε τὰ ξύλα ἐπάνω εἰς τοὺς ὄμους τοῦ Ἰσαάκ κρατῶν δὲ εἰς τὰς χεῖράς του τὸ πῦρ καὶ τὴν μάχαιραν ἀνέβαινε μετὰ τοῦ υἱοῦ του τὸ ὄρος.

Καθ' ὁδὸν εἶπεν ὁ Ἰσαάκ πρὸς τὸν πατέρα του· «πάτερ, ἰδοὺ τὸ πῦρ, τὰ ξύλα καὶ ἡ μάχαιρα, ἀλλὰ τὸ πρόβα-

τον διὰ τὴν θυσίαν ποῦ εἶνε; » Ὁ δὲ Ἀβραάμ ἀπεκρίθη·
« ὁ Θεὸς θὰ φροντίσῃ, τέκνον μου, περὶ τοῦ προβάτου. »

Ὅτε ἔφθασαν εἰς τὸν τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον εἶπε πρὸς τὸν Ἀβραάμ ὁ Θεός, ἐκεῖ ὁ Ἀβραάμ ἤγειρε θυσιαστήριον, ἔθετεν ἐπ' αὐτοῦ τὰ ξύλα καὶ δέσας τοῦ Ἰσαάκ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, ἐξήπλωσεν αὐτὸν ἐπάνω εἰς τὰ ξύλα τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔλαβε τὴν μάχαιραν διὰ νὰ θυσιάσῃ τὸν ἀγαπητὸν αὐτοῦ υἱόν. Τὴν στιγμὴν ὅμως ἐκείνην ἠκούσθη φωνὴ ἀγγέλου λέγουσα· « Ἀβραάμ, Ἀβραάμ, μὴ ἐπιβάλῃς τὴν χειρὰ σου ἐπὶ τὸ παιδάριον, μηδὲ ποιήσῃς αὐτῷ κακόν, διότι ἐγνώρισα, ὅτι φοβεῖσαι τὸν Κύριον, καὶ χάριν αὐτοῦ εὐδὲ τὸν ἀγαπητὸν σου υἱὸν ἐλυπήθης. »

Ὁ Ἀβραάμ ὑψώσας τοὺς ὀφθαλμούς του εἶδε κριὸν δεδεμένον ἐκ τῶν κεράτων εἰς φυτὸν πολύκλαδον· τοῦτον ἐθυσίασεν ἀντὶ τοῦ Ἰσαάκ.

Ὁ Ἀβραάμ ἤκουσε καὶ ἐκ δευτέρου φωνὴν λέγουσαν· « θέλω πληθύνει τοὺς ἀπογόνους σου ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὡς τὴν ἄμμον τὴν παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης καὶ ἐν αὐτῷ θέλουσιν εὐλογηθῆ πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. »

Ὁ Ἀβραάμ ἐπανῆλθε μετὰ τοῦ υἱοῦ του πρὸς τοὺς δούλους του καὶ ἐκεῖθεν ἐπορεύθη εἰς τὸ Φρέαρ τοῦ ὄρκου ἔνθα κατόκησε μετὰ ταῦτα.

Ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἀξίος.

15. Πατρικὴ φροντίς τοῦ Ἀβραάμ.

Ὁ Ἀβραάμ ἀφ' οὗ ἐγήρασεν ἐπεθύμει πρὶν ἀποθάνῃ νὰ νυμφεύσῃ τὸν υἱὸν του μὲ κόρην θεοσεβῆ καὶ ἐνάρετον.

Ἐπειδὴ δὲ αἱ κόραι τῆς γῆς Χαναάν δὲν ἦσαν τοιαῦται, προσεκάλεσε τὸν πρεσβύτερον αὐτοῦ δούλον, ὅστις εἶχε πᾶσαν τὴν ἐπιστάσιαν τοῦ οἴκου του, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Ὑπαγε εἰς τὴν πατρίδα μου καὶ ἐκλεξὸν ἐκεῖθεν κόρην φρόνιμον καὶ ἐνάρετον διὰ σύζυγον τοῦ υἱοῦ μου τοῦ Ἰσαάκ.» Ὁ δούλος ὑπεσχέθη μεθ' ὄρκου, ὅτι θέλει ἐκτελέσει πιστῶς τὴν παραγγελίαν τοῦ κυρίου του Ἀβραάμ, καὶ λαβὼν δέκα καμήλους, πολλὰ δῶρα καὶ ἀνθρώπους, ἐπορεύθη εἰς τὴν Μεσοποταμίαν.

Τὴν ἑσπέραν ἔφθασεν εἰς τὴν πόλιν, εἰς τὴν ὁποίαν κατῴκει ὁ Ναχώρ, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀβραάμ, καὶ ἐκάθησεν ἔξω τῆς πόλεως πλησίον φρέατός τινος, διὰ ν' ἀναπαυθῆ.

Τὴν ὥραν ἐκείνην ἤρχοντο αἱ γυναῖκες διὰ ν' ἀντλήσωσιν ὕδωρ, ὁ δὲ πιστὸς δούλος τοῦ Ἀβραάμ ἐδεήθη τότε τοῦ Θεοῦ καὶ εἶπε· «Θεὲ τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ, ἡ κόρη ἀπὸ τὴν ὁποίαν ζητήσω ὕδωρ νὰ πῶ καὶ αὐτὴ μοι δώσει προθύμως, ποτίσει δὲ καὶ τὰς καμήλους μου, αὕτη ἂς εἶνε προωρισμένη ὑπὸ σοῦ διὰ τὸν κύριόν μου τὸν Ἰσαάκ.»

Δὲν εἶχε δὲ τελειώσει τὴν δέησίν του καὶ ἰδοῦ, ἔρχεται ἡ Ῥεβέκκα καὶ ἐγέμισεν ὕδωρ τὴν ὕδριαν αὐτῆς. Ὁ δούλος εἶπε πρὸς τὴν Ῥεβέκκαν· «δός μοι ὀλίγον ὕδωρ νὰ πῶ.» Ἡ δὲ Ῥεβέκκα μετὰ πολλὴν προθυμίαν ἔδωκεν εἰς αὐτόν νὰ πῆ καὶ μετὰ τοῦτο ἔδραμεν εἰς τὴν ποτίστραν, ἔχυσεν ἐντὸς αὐτῆς τὸ ὕδωρ καὶ ἤντησε πολλὰκις, μέχρις οὗ ἐπότισε πάσας τὰς καμήλους.

Ὁ δούλος τότε τοῦ Ἀβραάμ ἔδωκεν εἰς τὴν Ῥεβέκκαν ἐνώτια χρυσᾶ καὶ δύο φέλλια πολύτιμα καὶ ἠρώ-

τησεν αὐτὴν τίνος θυγάτηρ εἶνε καὶ ἐὰν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς τῆς εἶνε τόπος διὰ νὰ μείνη. Ἡ δὲ Ῥεβέκκα ἀπεκρίθη· « εἶμαι θυγάτηρ τοῦ Βαθουήλ, υἱοῦ τοῦ Ναχώρ, ἀδελφοῦ τοῦ Ἀβραάμ. Τροφὰς πολλὰς ἔχομεν διὰ τὰς καμήλους σας καὶ εὐρυχωρίαν διὰ ν' ἀναπαυθῆτε. » Ὁ δούλος ἠὐχαρίστησε τότε τὸν Θεὸν καὶ προσεκύνησεν αὐτὸν διὰ τὴν εὐδωσιν τοῦ ταξειδίου του. Ἡ Ῥεβέκκα ἔδραμεν εἰς τὴν πατρικὴν τῆς οἰκίαν καὶ διηγήθη πάντα ταῦτα καὶ ἔδειξε τὰ ἐνώτια καὶ τὰ ψέλλια εἰς τοὺς οἰκείους τῆς.

Ὁ Λάβαν, ὁ ἀδελφὸς τῆς Ῥεβέκκας, ἀκούσας ταῦτα καὶ ἰδὼν τὰ δῶρα ἔδραμε πρὸς συνάντησιν τοῦ δούλου καὶ προσεκάλεσεν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν του.

Ὁ δούλος μεταβάς εἰς τὴν οἰκίαν ἐξεφόρτωσε τὰς καμήλους καὶ ἔδωκε τροφὴν εἰς αὐτάς. Μετὰ ταῦτα αὐτὸς καὶ οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες ἦσαν μαζί του ἐπλυναν τοὺς πόδας των καὶ κατέλυσαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Βαθουήλ.

Ἀπὸ Θεοῦ ἄρχεσθε.

Αἰτεῖται καὶ δοθήσεται ὑμῖν.

16. Γάμος τοῦ Ἰσαάκ.

Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Βαθουήλ ἠτοιμάσθη δεῖπνον διὰ τὸν δούλον τοῦ Ἀβραάμ, ὁ δούλος ὅμως εἶπε· « δὲν θὰ φάγω πρὶν ἢ σὰς διηγηθῶ τὸν σκοπὸν τοῦ ταξειδίου μου. » Καὶ διηγήθη διατί μετέβη εἰς τὴν Μεσοποταμίαν. Μετὰ ταῦτα εἶπε· « θέλετε νὰ δώσητε σύζυγον τὴν Ῥεβέκκαν εἰς τὸν κύριόν μου Ἰσαάκ ; » Ὁ Βαθουήλ καὶ ὁ Λάβαν εἶπον· « τοῦτο εἶνε θέλημα τοῦ Θεοῦ, διὰ τοῦτο ἡμεῖς δὲν

δυνάμεθα νὰ ἐναντιωθῶμεν εἰς αὐτό. » Ὁ δούλος τοῦ Ἀβραάμ τότε ἔδωκεν εἰς μὲν τὴν Ρεβέκκαν πολύτιμον ἐνδυμασίαν καὶ ἄλλα πολύτιμα δῶρα, εἰς δὲ τοὺς συγγενεῖς τῆς ἐπίσης πολύτιμα δῶρα. Μετὰ ταῦτα ἐκάθησαν εἰς τὴν πρᾶπεζαν καὶ ἔφαγον.

Τὴν ἐπιούσαν λίαν πρωὶ ἠγέρθη ὁ δούλος τοῦ Ἀβραάμ καὶ ἐζήτησε τὴν ἀδειαν ἀπὸ τοὺς γονεῖς καὶ τὸν ἀδελφὸν τῆς Ρεβέκκας διὰ ν' ἀναχωρήσῃ μετ' αὐτῆς. Οὗτοι δὲ ἔδωκαν τὴν ἀδειαν.

Ἡ Ρεβέκκα, ἀφ' οὗ ἔλαβε τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῶν γονέων καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς ἀνεχώρησε συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ δούλου τοῦ Ἀβραάμ καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ καὶ τῶν δούλων τῆς καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν χώραν, εἰς τὴν ὁποίαν κατῴκει ὁ Ἀβραάμ. Τοιοῦτοτρόπως δὲ ἐγένετο σύζυγος τοῦ Ἰσαάκ.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀβραάμ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 175 ἐτῶν ἐν εἰρήνῃ καὶ εὐτυχίᾳ.

Ἀφιέρωσον τὰ ἔργα σου εἰς τὸν Κύριον καὶ αἱ βουλαὶ σου θέλουσι στερεωθῆ. — Εὐχαὶ γογγύων στηρίζουσι θεμέλια οἴκου.

ΙΖ. Ἡσαῦ καὶ Ἰακώβ.

Ὁ Ἰσαάκ καὶ ἡ Ρεβέκκα ἐγέννησαν δύο διδύμους υἱούς· ἐκ τούτων ὁ μὲν πρωτότοκος ὠνομάζετο Ἡσαῦ, ὁ δὲ δευτερότοκος Ἰακώβ. Καὶ ὁ μὲν Ἡσαῦ ἠρέσκετο εἰς τὸ κυνήγιον, ὁ δὲ Ἰακώβ ἔμενεν εἰς τὴν σκηνὴν πλησίον τῆς μητρὸς του. Ὁ Ἡσαῦ ἦτο δασύτριξ, ὁ δὲ Ἰακώβ λεῖος.

Ὁ μὲν Ἰσαάκ ἠγάπα περισσότερο τὸν Ἡσαῦ, ἢ δὲ ἡ Ρεβέκκα ἠγάπα περισσότερο τὸν Ἰακώβ.

Μίαν ἡμέραν, ἐν ᾗ ὁ Ἰακώβ ἐμαγεύερε φακὰς, ἦλθεν ὁ Ἡσαῦ ἀπὸ τῶν ἀγροῦν κουρασμένος καὶ πεινῶν καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἀδελφόν του· «δός μοι ἀπὸ τὸ μαγεύρευμα τοῦτο.» Ὁ δὲ Ἰακώβ εἶπε πρὸς αὐτόν· «πώλησόν μοι καὶ σὺ τὰ πρωτοτόκιά σου»: ἦτοι τὰ δικαιώματα, τὰ ὅποια εἶχον οἱ πρωτοτόκιοι υἱοί. Ὁ Ἡσαῦ ἐπώλησε μεθ' ὄρκου τὰ πρωτοτόκιά του εἰς τὸν Ἰακώβ, ὁ δὲ Ἰακώβ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἄρτον καὶ μαγεύρευμένας φακὰς.

Ὅτε ὁ Ἰσαὰκ ἐγήρασε καὶ δὲν ἔβλεπεν, εἶπε πρὸς τὸν Ἡσαῦ· «ὑπαγε, τέκνον μου, εἰς τὴν πεδιάδα καὶ κυνήγησον· μαγεύρευσον δὲ τὸ κυνήγιον, καθὼς ἐγὼ ἀγαπῶ καὶ φέρε νὰ φάγω, διὰ νὰ σὲ εὐλογήσω πρὶν ἀποθάνω.»

Καὶ ὁ μὲν Ἡσαῦ ἐπορεύθη ἀμέσως διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν παραγγελίαν τοῦ πατρὸς του, ἡ δὲ Ῥεβέκκα ἀκούσασα τοὺς λόγους τοῦ Ἰσαὰκ, εἶπε πρὸς τὸν Ἰακώβ· «ὑπαγε εἰς τὸ ποίμνιον καὶ φέρε δύο ἐρίφια καλὰ νὰ τὰ μαγεύρωσω, διὰ νὰ τὰ προσφέρῃς εἰς τὸν πατέρα σου νὰ φάγῃ, διὰ νὰ σὲ εὐλογήσῃ ἀντὶ τοῦ Ἡσαῦ.»

Ὁ Ἰακώβ ὑπακούσας εἰς τὴν παραγγελίαν τῆς μητρὸς του ἔφερε τὰ ἐρίφια, ἡ δὲ Ῥεβέκκα ἐμαγεύρευσεν αὐτά.

Μετὰ ταῦτα ἀφ' οὗ ἐνέδυσε τὸν Ἰακώβ τὰ καλλίτερα ἐνδύματα τοῦ Ἡσαῦ καὶ περιετύλιξε μετὰ τὰ δέρματα τῶν ἐριφίων τὰς χεῖρας καὶ τὰ γυμνά μέρη τοῦ τραχήλου αὐτοῦ, ἔδωκεν εἰς αὐτόν τὰ φαγητὰ διὰ νὰ τὰ φέρῃ εἰς τὸν πατέρα του.

Ὁ Ἰακώβ ἔφερε τὰ φαγητὰ εἰς τὸν πατέρα του καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· «πάτερ, σήκω, φάγε καὶ εὐλόγητόν με.»

«Τίς εἶσαι;» ἠρώτησεν ὁ γέρον Ἰσαὰκ.

«Ἡσαῦ, ὁ υἱός σου,» ἀπεκρίθη ὁ Ἰακώβ.

« Πλησίασον, » εἶπεν ὁ Ἰσαάκ.

Ὁ Ἰακώβ ἐπλησίασε καὶ ὁ Ἰσαάκ ἐψηλάφισεν αὐτὸν καὶ εἶπεν· « ἡ μὲν φωνὴ ὁμοιάζει μὲ τὴν φωνὴν τοῦ Ἰακώβ, αἱ χεῖρες ὁμῶς εἶνε τοῦ Ἡσαῦ. »

Ὁ Ἰσαάκ ἔφαγε καὶ εὐλόγησε τὸν Ἰακώβ ἀντὶ τοῦ Ἡσαῦ.

Μόλις ὁμῶς ἐξῆλθεν ὁ Ἰακώβ, ἰδοῦ, ἔρχεται καὶ ὁ Ἡσαῦ φέρων εἰς τὸν πατέρα του τὸ κυνήγιον μαγειρευμένον.

Μαθὼν δὲ ὅτι ὁ Ἰακώβ ἔφερε πρὸς τὸν Ἰσαάκ φαγητὰ καὶ ἔλαβεν ἀντ' αὐτοῦ τὴν εὐλογίαν, ὠργίσθη καὶ ἠπέλει, ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του θὰ φονεύσῃ τὸν Ἰακώβ.

Ὁ Ἰσαάκ ἀκούσας ταῦτα ἐλυπήθη, ἡ δὲ Ῥεβέκκα ἐθλίβετο ὑπερβολικῶς.

Ἐξ ἑνὸς ἀτόπου μύρια ἔπονται.

18. Φυγὴ τοῦ Ἰακώβ.

Ἡ Ῥεβέκκα φοβουμένη μήπως ὁ Ἡσαῦ φονεύσῃ τὸν ἀγαπητόν της Ἰακώβ, παρεκίνησεν αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ της Λάβαν.

Ὁ Ἰακώβ ἀνεχώρησε καὶ ὁδοιπορῶν κατελήφθη ὑπὸ τῆς νυκτός. Κατακλιθεὶς δὲ τότε εἰς τὴν πεδιάδα καὶ λαβῶν λίθον ἔθεσεν αὐτὸν εἰς προσκεφάλαιον καὶ ἐκοιμήθη.

Ἐν ᾧ δὲ ἐκοιμάτο εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον του μίαν κλίμακα, ἣτις ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς γῆς, ἡ δὲ κορυφή αὐτῆς ἔφθανε μέχρι τοῦ οὐρανοῦ· διὰ τῆς κλίμακος δὲ ταύτης ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ· ὁ δὲ Θεὸς ἐστάμενος ἄνωθεν τῆς κλίμακος εἶπε πρὸς τὸν Ἰακώβ·

« ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ τῶν πατέρων σου. Μὴ φοβοῦ. Τὴν γῆν, ἐπὶ τῆς ὁποίας κοιμᾶσαι, θὰ δώσω εἰς σὲ καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους σου. Ἴδού ἐγὼ εἶμαι μετὰ σοῦ. Θέλω σὲ διαφυλάττειν, ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃς. Θέλω σὲ ἐπαναφέρειν εἰς τὴν γῆν ταύτην καὶ δὲν θέλω σὲ ἐγκαταλείψει. »

Ὁ Ἰακώβ ἐγερθεὶς ἐκ τοῦ ὕπνου εἶπε· « πόσον φοβερός εἶνε ὁ τόπος οὗτος! Ἐδῶ βεβαίως εἶνε οἶκος Θεοῦ καὶ αὕτη ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ. »

Ἐλαβε δὲ τὸν λίθον, τὸν ὅποιον εἶχε προτκεφάλαιον, ἔστησεν αὐτὸν εἰς μνημεῖον καὶ ἔχυσεν ἐπὶ τῶν ἄκρων αὐτοῦ ἔλαιον εἰς σημεῖον, ὅτι καθιέρωσε τὸν τόπον ἐκεῖνον εἰς τὸν Θεόν.

Κύριος βοηθός μου καὶ σωτὴρ μου.

Εἰ ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν, οὐδεὶς καθ' ἡμῶν.

19. Ὁ Ἰακώβ παρὰ τῷ Λάβαν.

Ὁ Ἰακώβ ἐξηκολούθησε τὴν ὁδοιπορίαν του παρευόμενος εἰς Χαρρὰν, ἔνθα κατῶκει ὁ ἀδελφὸς τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Λάβαν.

Ὅτε δὲ ἐπλησίασεν εἰς τὴν πόλιν εἶδε παρὰ τὴν ὁδὸν φρέαρ, ἐκ τοῦ ὁποίου οἱ ποιμένες ἐπότιζον τὰ ποιμνία των· μέγας δὲ λίθος ἐκάλυπτε τὸ στόμιον τοῦ φρέατος.

Ἐκεῖ ὁ Ἰακώβ εἶδε τρία ποιμνία προβάτων ἀναπαυόμενα ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν δένδρων καὶ εἶπε πρὸς τοὺς ποιμένας· « ἀδελφοί, γινώσκεται Λάβαν, τὸν υἱὸν τοῦ Ναχώρ; » « Πολύ καλὰ, » ἀπεκρίθησαν οἱ ποιμένες,

« ἰδοὺ καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Ῥαχὴλ, ἣτις ὀδηγεῖ τὸ ποίμνιον τοῦ πατρὸς της, διὰ νὰ τὸ ποτίσῃ. »

Ὁ Ἰακώβ ἔδραμεν ἀμέσως καὶ ἤγειρε τὸν λίθον ἐκ τοῦ στομίου τοῦ φρέατος, ἐχαιρέτισε μὲ δάκρυα χαρᾶς τὴν Ῥαχὴλ καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν, ὅτι εἶνε ὁ Ἰακώβ, ὁ υἱὸς τῆς Ῥεβέκκας καὶ ἐπότισε τὰ πρόβατα τοῦ Λάβαν.

Μετὰ ταῦτα ἡ Ῥαχὴλ ἐπορεύθη εἰς τὴν οἰκίαν της καὶ ἀνήγγειλε τοῦτο εἰς τὸν πατέρα της, ὁ δὲ Λάβαν ἐξῆλθε πρὸς συνάντησιν τοῦ Ἰακώβ.

Ὁ Λάβαν ἰδὼν τὸν Ἰακώβ, τὸν ἐνηγγάλισθη, τὸν ἠσπᾶσθη καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸν οἶκόν του.

Ὁ Λάβαν εἶχε δύο θυγατέρας, τὴν Λεῖαν καὶ τὴν Ῥαχὴλ, τὴν ὠραιάν.

Ἀφ' οὗ παρῆλθεν ὀλίγος χρόνος εἶπεν ὁ Ἰακώβ πρὸς τὸν Λάβαν, ὅτι προθύμως ἤθελεν ὑπηρετῆσαι αὐτὸν ἑπτὰ ἔτη, ἐὰν ὑπέσχετο νὰ τῷ δώσῃ ὡς σύζυγον τὴν νεωτέρα αὐτοῦ θυγατέρα Ῥαχὴλ.

Ὁ Λάβαν ὑπέσχεθη καὶ ὁ Ἰακώβ ἐδούλευσε παρὰ τῷ Λάβαν ἑπτὰ ἔτη.

Ἀφ' οὗ παρῆλθον τὰ ἑπτὰ ἔτη, ὁ Ἰακώβ ἐζήτησε παρὰ τοῦ Λάβαν τὴν Ῥαχὴλ.

Ὁ Λάβαν προσεκάλεσε τότε πάντας τοὺς ἐν τῇ πόλει διὰ τοὺς γάμους τῆς θυγατρὸς του καὶ ἔκαμεν συμπόσιον, τὴν δὲ ἐσπέραν ἔδωκεν εἰς τὸν Ἰακώβ τὴν Λεῖαν ἀντὶ τῆς Ῥαχὴλ.

Ὁ Ἰακώβ δὲν ἐνόησε τὴν ἀπάτην ταύτην, διότι τὸ πρόσωπον τῆς νέμφοις ἦτο κεκαλυμμένον μὲ λεπτὴν σκέπην, κατὰ τὴν συνήθειαν τὴν ὁποίαν εἶχον.

Τὴν πρωίαν εἶδεν ὁ Ἰακώβ τὴν ἀπάτην καὶ εἶπε

πρὸς τὸν Λάβαν· « διὰ τί με ἠπάτησας ; » Ὁ δὲ Λάβαν εἶπεν· « ἡμεῖς δὲν ἔχομεν συνήθειαν νὰ ὑπανδρεύωμεν τὴν νεωτέραν κόρην πρὸ τῆς πρεσβυτέρας. Ἐὰν θέλῃς, δούλευσόν με ἄλλα ἑπτὰ ἔτη καὶ τότε σοὶ δίδω καὶ τὴν Ῥαχὴλ. »

Ὁ Ἰακώβ ἐδούλευσεν ἄλλα ἑπτὰ ἔτη παρὰ τῷ Λάβαν καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔλαβε καὶ τὴν Ῥαχὴλ.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἰακώβ εἶπε πρὸς τὸν πενθερόν του νὰ τῷ δώσῃ τὴν ἄδειαν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, ὁ δὲ Λάβαν παρεκάλεσε τὸν Ἰακώβ νὰ μὲνῃ πλησίον του καὶ νὰ ὑπηρετῇ αὐτὸν μὲ μισθόν.

Ὁ Ἰακώβ ἔμεινε πλησίον τοῦ Λάβαν· ὁ Θεὸς δὲ ἠυλόγησε τὴν ἐργασίαν τοῦ Ἰακώβ καὶ ὁ Ἰακώβ ἀπέκτησε πολλὰ ποίμνια, ὄνους, καμήλους καὶ πολλοὺς δούλους καὶ δούλας.

• Ὁ σὺ μισεῖς ἐτέρω μὴ ποιήσης.

• Ὁ Θεὸς βοηθεῖ τοὺς ἐργαζομένους.

20. Ἐπιστροφή τοῦ Ἰακώβ εἰς τὴν πατρίδα του.

Ὁ Λάβαν βλέπων τὴν εὐτυχίαν τοῦ Ἰακώβ, ἐφθόνει καὶ ἐμίσει αὐτόν, ὁ Θεὸς ὅμως, ὅστις ἐπροσπάτευε τὸν Ἰακώβ, εἶπε πρὸς αὐτόν· « ἐπίστρεψον εἰς τὴν γῆν τοῦ πατρός σου καὶ εἰς τὴν συγγενειάν σου. »

Ὁ Ἰακώβ ἔλαβε τότε πάντα ὅσα εἶχε καὶ ἀνεχώρησε μετὰ τῶν συζύγων καὶ τῶν τέκνων του.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ Λάβαν ἔμαθε τὴν ἀναχώρησιν

τοῦ Ἰακώβ και ἔδραμε πρὸς καταδίωξιν αὐτοῦ, ὅπως ἀναγκάσῃ αὐτὸν νὰ ἐπιστρέψῃ. Τὴν νύκτα ὁμοῦ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Λάβαν νὰ μὴ εἴπῃ εἰς τὸν Ἰακώβ κακὸν λόγον.

Ἀφ' οὗ ὁ Λάβαν ἔφθασε τὸν Ἰακώβ εἶπε πρὸς αὐτὸν « διατί ἀνεχώρησας κρυφίως και ὡς αἰχμαλώτιδας ἐπῆρες τὰς θυγατέρας μου; Ἐὰν μοι ἔλεγες τοῦτο, ἐγὼ θὰ σὲ προέπεμπον μὲ χαρὰν και μὲ μουσικὰ ὄργανα. Ἦθελον νὰ σὲ τιμωρήσω, ἀλλ' ὁ Θεὸς τοῦ πατρὸς σου μὲ εἶπε νὰ μὴ σοὶ εἴπω λόγον κακόν. »

Μετὰ ταῦτα, ἀφ' οὗ ἠσπάσθη τὰ ἔγγονα και τὰς θυγατέρας του και ἠυλόγησεν αὐτάς, ἐπέστρεψεν.

Ὁ Ἰακώβ ἐξηκολούθησε τὴν ὁδοιπορίαν του και ἐπειδὴ ἐνόμιζεν, ὅτι ὁ Ἡσαῦ ἦτο ἀκόμη ὠργισμένος ἐναντίον του, διὰ νὰ ἐξευμενίσῃ αὐτὸν, ἀπέστειλε πρὸς τὸν ἀδελφὸν του δούλους τοῦ τινας φέροντας ἐκλεκτὰ πρόβατα, βοῦς και καμήλους ὡς δῶρα, ἵνα ἀναγγείλωσι τὴν ἐπιστροφήν του.

Ὁ Ἡσαῦ ἤκουσε μετὰ χαρᾶς τὴν ἐπιστροφήν τοῦ ἀδελφοῦ του και ἐξῆλθε μετὰ τριακοσίων ἀνδρῶν πρὸς ὑποδοχὴν αὐτοῦ.

Τὴν νύκτα ἐκείνην ὁ Ἰακώβ εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον του, ὅτι ἐπάλαισε μετὰ ἰσχυροῦ ἀνθρώπου· ὠνομάσθη δὲ διὰ τοῦτο Ἰσραὴλ.

Ὁ Ἰακώβ κατώκησε πλησίον τῆς κατοικίας τοῦ ἀδελφοῦ του και ἔκτοτε οἱ δύο οὗτοι ἀδελφοὶ ἐζησαν ἐν ὁμινοίᾳ και ἀγάπῃ.

Ἰδοὺ δὴ τί καλὸν ἢ τί τερπνόν, ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἅμα.

21. Τὰ ὄνειρα τοῦ Ἰωσήφ.

Ὁ Ἰακώβ ἐγέννησε δώδεκα υἱούς· μεταξύ δὲ αὐτῶν ὁ Ἰωσήφ ἦτο ὁ καλλίτερος.

Ὁ Ἰακώβ ἠγάπα περισσότερον τὸν Ἰωσήφ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους υἱούς του καὶ διὰ τοῦτο ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὠραῖον ποικιλόχρωμον χιτῶνα.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐφθόνουν καὶ ἐμίσουν αὐτόν.

Ἡμέραν τινὰ ὁ Ἰωσήφ διηγήθη εἰς τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ τὸ ἐξῆς ὄνειρον· « εἶδον, » εἶπεν, « ὅτι ἐδέναμεν εἰς τὴν πεδιάδα δεμάτια καὶ τὸ μὲν ἰδικόν μου δεμάτιον ἐστάθη ὄρθιον, τὰ δὲ ἰδικά σας ἐστρέφοντο ὀλόγυρα εἰς τὸ ἰδικόν μου καὶ προσεκύνησαν αὐτό. »

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ εἶπον πρὸς αὐτόν· « μήπως νομίζεις, ὅτι θὰ γίνης βασιλεὺς μας καὶ ἡμεῖς ὑπήκοοί σου ; »

Μετὰ τινὰ καιρὸν πάλιν ὁ Ἰωσήφ διηγήθη ἄλλο ὄνειρον εἰς τὸν πατέρα του καὶ τοὺς ἀδελφούς του· αμοὶ ἐφάνη, » εἶπεν, « ὅτι ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ ἔνδεκα ἀστέρες μὲ προσεκύνησαν. »

Ὁ Ἰακώβ ἐπέπληξε τὸν Ἰωσήφ εἰπών· « τί σημαίνει τοῦτο ; Μήπως ἐγώ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοὶ σου θέλομεν σὲ προσκυνήσῃ ; »

Ἐκτοτε οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐφθόνουν καὶ ἐμίσουν αὐτόν περισσότερον.

Ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστί.

22. Ὁ Ἰωσήφ ἐν τῷ λάκκῳ.

Ἡμέραν τινὰ, ἐπειδὴ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐβόσκον

τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς των εἰς τὴν πεδιάδα μακρὰν τῆς πατρικῆς των κατοικίας, ὁ Ἰακώβ εἶπε πρὸς τὸν Ἰωσήφ· « Ὑπαγε εἰς τὴν πεδιάδα νὰ ἴδῃς, ἂν ὑγιαίνωσιν οἱ ἀδελφοί σου. »

Ὁ Ἰωσήφ ἐπορεύθη μετὰ προθυμίας εἰς τὴν πεδιάδα.

Οἱ ἀδελφοί τοῦ Ἰωσήφ, ὅτε εἶδον αὐτὸν ἐρχόμενον εἶπον· « Ἰδοῦ, ἔρχεται ὁ ἐνυπνιαστής μας· ἄς τὸν φονεύσωμεν καὶ ἄς εἴπωμεν, ὅτι ἄγριον θηρίον τὸν ἐφάγην. » Ὁ Ῥουβὴμ ὅμως ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς ἦν αντιῦτο καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· « μὴ, μὴ τὸν φονεύσητε καὶ μὴ χύσητε αἷμα. Προτιμότερον εἶνε νὰ τὸν ρίψητε εἰς τὸν λάκκον καὶ νὰ μὴ μολύνητε τὰς χεῖράς σας μὲ τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σας. » Ἐλεγε δὲ ταῦτα, διότι ἐσκέπτετο νὰ ἐξαγάγῃ τὸν Ἰωσήφ κρυφίως ἐκ τοῦ λάκκου καὶ νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς τὸν πατέρα του.

Ὅτε δὲ ὁ Ἰωσήφ ἐπλησίασε τοὺς ἀδελφούς του, οὗτοι συνέλαβον αὐτὸν, τὸν ἐξέδυσαν τὸν ποικιλόχρουν γιτῶνα, ἔριψαν αὐτὸν μέσα εἰς ἓν ξηροπήγαδον καὶ μετὰ ταῦτα ἐκάθισαν νὰ φάγωσιν. Ὁ Ῥουβὴμ ὅμως δὲν ἐκάθισε νὰ φάγῃ, ἀλλὰ λυπημένος ἀπεμακρύνθη καὶ ἐσκέπτετο πῶς νὰ σώσῃ τὸν Ἰωσήφ.

Ἄσπῆρ ἀστέρος διαφέρει.

Ἐάν τις εἴπῃ, ὅτι ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισεῖ, ψεύστης ἐστί.

23. Πώλησις τοῦ Ἰωσήφ.

Ἐν ᾧ οἱ ἀδελφοί τοῦ Ἰωσήφ ἔτρωγον, εἶδον καταβαίνοντας ἀπὸ τὰ ὄρη Γαλααδ ἐμπόρους τινάς Ἰσμαη-

λίτας μὲ τὰς καμήλους των φορτωμένας ἀρώματα καὶ μεταβαίνοντας εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ὁ Ἰούδας, εἷς τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσήφ, εἶπε τότε νὰ πωλήσωσι τὸν Ἰωσήφ εἰς τοὺς ἐμπόρους.

Τὴν πρότασιν ταύτην τοῦ Ἰούδα παρεδέχθησαν καὶ οἱ ἄλλοι ἀδελφοὶ καὶ οὕτω ἐπώλησαν τὸν Ἰωσήφ ἀντὶ εἴκοσι χρυσῶν νομισμάτων, οἱ δὲ ἔμποροι ἔφερον αὐτὸν εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ὁ Ῥουβὴμ ἀγνοῶν τὰ συμβάντα, ὅτε ἀπεμακρύνθησαν οἱ ἀδελφοὶ του, ἔδραμεν εἰς τὸν λάκκον διὰ νὰ ἐξαγάγῃ τὸν Ἰωσήφ ἐκεῖθεν· μὴ εὐρὼν δ' αὐτὸν ἐξεπλάγη.

Ἀεὶσως δὲ ἐπορεύθη εἰς τοὺς ἀδελφούς του καὶ μαθὼν ὅτι τὸν ἐπώλησαν ἐλυπήθη ὑπερβολικᾶ.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐσφάζαν ἐν ἐρίφῳ, ἤλειψαν μὲ τὸ αἷμα αὐτοῦ τὸν χιτῶνα τοῦ Ἰωσήφ καὶ ἀπέστειλαν αὐτὸν πρὸς τὸν πατέρα των.

Ὁ Ἰακώβ ἰδὼν τὸν χιτῶνα τοῦ Ἰωσήφ ἐλυπήθη σφόδρα καὶ εἶπε « θηρίον ἀγρίον κατεσπάραξε τὸν ἀγαπητόν μου υἱὸν Ἰωσήφ » ἐνδυθεὶς δὲ πένθιμα φορέματα ἐθρήνει πολὺν χρόνον.

Ἐξελοῦ με, Κύριε, ἀπὸ ἀνθρώπου πονηροῦ, ἀπὸ ἀνδρὸς ἀδίκου ῥῦσαι με.

24. Ὁ Ἰωσήφ ἐν τῇ φυλακῇ.

Οἱ ἔμποροι ἐπώλησαν ἐν Αἰγύπτῳ τὸν Ἰωσήφ εἰς τὸν Πετεφρῆν, τὸν ἀρχισωματοφύλακα τοῦ Φαραώ.

Ὁ Ἰωσήφ ἐδοῦλευε πιστῶς καὶ τιμίως εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Πετεφρῆ, διὰ τοῦτο ὁ κύριός του ἠγάπα αὐτόν· ἡ

σύζυγος ὁμως τοῦ Πετερρῆ, κακὴ καὶ δύστροπος γυνὴ ἐκατηγόρησε ψευδῶς τὸν Ἰωσήφ εἰς τὸν σύζυγον αὐτῆς.

Ὁ Πετερρῆς πιστεύσας εἰς τοὺς λόγους τῆς συζύγου του, χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ, προσέταξε νὰ ρίψωσι τὸν Ἰωσήφ εἰς τὴν φυλακὴν.

Ὁ Ἰωσήφ καὶ ἐν τῇ φυλακῇ διέμενεν ἀγαθὸς καὶ ἐνάρετος.

Ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ βλέπων τὴν ἀγαθότητα τοῦ Ἰωσήφ ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ τὸν διώρισεν ἐπιστάτην τῶν ἄλλων δεσμοτῶν.

Μετὰ τινα καιρὸν ὁ Φαραὼ προσέταξε νὰ ρίψωσιν εἰς τὴν ἰδίαν φυλακὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτο καὶ ὁ Ἰωσήφ δύο ἐπισήμους αὐλικούς του, τὸν ἀρχιοινοχόον καὶ τὸν ἀρχισιτοποιόν.

Ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ παρέδωκε καὶ τούτους εἰς τὴν ἐπιστάσιαν τοῦ Ἰωσήφ.

Πρῶταν τινὰ ὁ Ἰωσήφ εἶδε τούτους σκυθρωπούς καὶ ἠρώτησεν αὐτούς διὰ τί εἶνε λυπημένοι· οὗτοι δ' ἀπεκρίθησαν, ὅτι εἶδον ὄνειρα καὶ δὲν εἶχόν τινα νὰ ἐξηγήσῃ ταῦτα εἰς αὐτούς.

« Ἡ διασάφισις τῶν ὄνειρων γίνεται παρὰ τοῦ Κυρίου, » εἶπεν ὁ Ἰωσήφ, « ἐν τούτοις ἄς ἀκούσω καὶ ἐγὼ τὰ ὄνειρά σας. »

Τότε πρῶτος ὁ ἀρχιοινοχόος εἶπεν· « εἶδον εἰς τὸν ὕπνον μου ἄμπελον ἔχουσαν τρία κλήματα με ὠρίμους σταφυλάς, ἐγὼ δὲ ἔλαβον μίαν σταφυλὴν, τὴν ἔθλιψα εἰς τὸ ποτήριον τοῦ Φαραὼ καὶ τὸ ἔδωκα εἰς αὐτόν. »

Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἰωσήφ εἶπε πρὸς τὸν ἀρχιοινοχόον· « μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ βασιλεὺς θέλει σὲ ἐπαναφέρει εἰς

τὸ ἀξίωμα σου· νὰ ἐνθυμηθῆς δὲ τότε καὶ ἐμὲ καὶ νὰ παρακαλέσῃς τὸν βασιλέα νὰ μὲ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν φυλακὴν. »

Μετὰ ταῦτα εἶπε καὶ ὁ ἀρχισιτοποιός· « εἶδον καὶ ἐγὼ εἰς τὸν ὕπνον μου, ὅτι εἶχον ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν μου τρία κάνιστρα, καὶ εἰς τὸ ἐπάνω κάνιστρον ἦσαν διὰ τὸν βασιλέα παντοδαπὰ προϊόντα τῆς ἀρχισιτοποιίας, τὰ δὲ πτηνὰ ἔτρωγον αὐτά. »

Ὁ Ἰωσήφ μετὰ λύπης του εἶπε· « μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ βασιλεὺς θέλει προστάξει νὰ σὲ ἀποκεφαλίσωσι καὶ νὰ κρεμάσωσι τὸ σῶμά σου, τὰ δὲ πτηνὰ θὰ καταφάγωσι τὰς σάρκας σου. »

Καὶ τῷ ὄντι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ Φαραὼ ἐώρταζε τὰ γενέθλια αὐτοῦ· τὴν ἡμέραν δ' ἐκεῖνην τὸν μὲν ἀρχινοχόον διώρισεν εἰς τὸ πρότερον αὐτοῦ ἀξίωμα, τὸν δὲ ἀρχισιτοποιὸν προσέταξε ν' ἀποκεφαλίσωσιν. Ὁ ἀρχινοχός δὲ ἔκτοτε ἐλησμόνησε τὸν Ἰωσήφ.

Τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν.

25. Ἡ ἀνύψωσις τοῦ Ἰωσήφ.

Μετὰ παρέλευσιν δύο ἐτῶν εἶδε καὶ ὁ Φαραὼ εἰς τὸν ὕπνον του, ὅτι ἴστατο παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐκ τοῦ ὕδατος ἀνέβησαν ἑπτὰ ἀγελάδες ὠραταὶ καὶ παχεῖαι καὶ ἔβοσκον· μετὰ ταῦτα ἐξῆλθον ἄλλαι ἑπτὰ ἰσχναὶ καὶ ἄσχημοι, αἵτινες κατέφαγον τὰς πρώτας.

Ὁ βασιλεὺς ἐξύπνησε μετ' ὀλίγον δὲ ἀπεκοιμήθη πάλιν καὶ εἶδεν, ὅτι ἐκ τῆς αὐτῆς καλάμης ἐβλάστη-

σαν ἑπτὰ στάχυες ἐκλεκτοὶ καὶ καλοί, ἔπειτα δὲ ἐκ τῆς αὐτῆς καλάμης ἐβλάστησαν ἄλλοι ἑπτὰ λεπτοὶ καὶ ξηροί, οἵτινες κατέφαγον τοὺς πρώτους.

Ὁ βασιλεὺς ἐξύπνησε τότε τεταραγμένος· ἅμα δὲ ἐξημέρωσεν ἐκάλεσε πάντας τοὺς πεπαιδευμένους καὶ ὄνειροκρίτας τῆς Αἰγύπτου καὶ διηγήθη εἰς αὐτοὺς τὰ ὄνειρα ταῦτα, οὐδεὶς ὅμως ἠδυνήθη νὰ τὰ ἐρμηνεύσῃ. Τότε ὁ ἀρχιοινοχόος ἐναθυμήθη τὸν Ἰωσήφ καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι εἰς τὸ δεσμωτήριον εἶνε νεανίας τις, ὅστις δύναται νὰ ἐξηγήσῃ τὰ ὄνειρά του.

Πάραυτα ὁ Φαραὼ προσέταξε νὰ φέρωσιν ἐνώπιόν του τὸν Ἰωσήφ, ἀφ' οὗ πρότερον ἐνδύσωσιν αὐτὸν μὲ λαμπρὰ φορέματα.

Ὅτε ὁ Ἰωσήφ ἐπαρουσιάσθη ἐνώπιον τοῦ Φαραὼ καὶ ἤκουσε τὰ ὄνειρα, τὰ ὁποῖα διηγήθη πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς εἶπε· « βασιλεῦ, καὶ τὰ δύο ὄνειρα τὸ αὐτὸ σημαίνουν· αἱ ἑπτὰ ἀγελάδες αἱ παχέαι καὶ οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ καλοὶ σημαίνουν ἑπτὰ ἔτη εὐφορίας, αἱ δὲ ἑπτὰ ἀγελάδες αἱ ἰσχναὶ καὶ οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ ξηροὶ σημαίνουν ἄλλα ἑπτὰ ἔτη ἀφορίας, τὰ ὁποῖα θὰ ἔλθωσι μετὰ τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς εὐφορίας. Ἐκλεξόν λοιπὸν ἄνδρα συνετὸν καὶ διόρισον αὐτὸν, ἵνα συνάξῃ εἰς ἀπαθήκας τοὺς περισσεύοντας καρποὺς κατὰ τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς εὐφορίας, διὰ νὰ ἔχῃ ὁ λαὸς σου τροφήν κατὰ τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς ἀφορίας, ὅπως μὴ ἀποθάνῃ τῆς πείνης.

Ὁ βασιλεὺς ἀκούσας ταῦτα διώρισε τὸν Ἰωσήφ δευτέρου ἀρχοντα ἐφ' ὅλης τῆς Αἰγύπτου καὶ προσέταξε νὰ περιαγάγωσιν αὐτὸν ἐπὶ βασιλικῆς ἀμάξης, κήρυκες δὲ προπορευόμενοι νὰ κηρύττωσιν· « οὗτος εἶνε ὁ πατήρ

τῆς χώρας καὶ εἰς τὰς προσταγὰς αὐτοῦ νὰ ὑπακούωσιν ὅλοι οἱ ὑπῆκοοι τοῦ βασιλέως. »

Ὁ Φαραὼ ἔδωκε σύζυγον εἰς τὸν Ἰωσήφ τὴν Ἀσινέθ, τὴν θυγατέρα τοῦ ἱερέως τῆς Ἡλιουπόλεως, ἐκ τῆς ὁποίας ἐγεννήθησαν δύο υἱοί, ὁ Μανασσῆ καὶ ὁ Εὐφραῖμ.

Κύριος ἀνυψοῖ καὶ ταπεινοῖ.

Ἡ ἀρετὴ δὲν μένει ἀβράβευτος.

26. Ἀναγνώρισις τοῦ Ἰωσήφ.

Ἀφ' οὗ ὁ Ἰωσήφ ἀνεκηρύχθη ἄρχων τῆς Αἰγύπτου, παρήγγειλε νὰ κτισθῶσιν εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Αἰγύπτου σιταποθήκαι εὐρύχωροι, ἐντὸς δ' αὐτῶν νὰ συναχθῶσιν οἱ περισσεύοντες καρποὶ κατὰ τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς εὐφροίας.

Ὡς προεῖπεν ὁ Ἰωσήφ, ἦλθον τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς εὐφροίας, μετ' αὐτὰ ἦλθον καὶ τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς ἀφορίας. Ὁ Ἰωσήφ διέταξε τότε νὰ ἀνοίξωσι τὰς σιταποθήκας καὶ νὰ πωλῶσι τὸν σίτον.

Ἡ ἀφορία ἐμάστιζεν ὄχι μόνον τὴν Αἰγύπτον, ἀλλὰ καὶ τὴν Χαναάν, εἰς τὴν ὁποίαν κατῴκει ὁ Ἰακώβ μετὰ τῆς οἰκογενείας του. Τούτου ἐνεκεν ὁ Ἰακώβ ἀπέστειλεν εἰς τὴν Αἰγύπτον τοὺς υἱούς του, πλὴν τοῦ μικροῦ Βενιαμίν, διὰ νὰ ἀγοράσωσι σίτον.

Οἱ δέκα υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ μετέβησαν εἰς τὴν Αἰγύπτον καὶ ἐπαρουσιάσθησαν ἐνώπιον τοῦ Ἰωσήφ. Ὁ Ἰωσήφ ἀνεγνώρισε τοὺς ἀδελφούς του, ἐκεῖνοι ὁμῶς ὄχι.

Ὁ Ἰωσήφ ἠρώτησεν αὐτοὺς πόθεν ἦσαν· οὗτοι δὲ

ἀπεκρίθησαν· « ἀπὸ τῆν Χαναάν καὶ ἤλθομεν νὰ ἀγοράσωμεν σίτον. »

Ἦ Ἔϊσθε κατὰσκοποὶ καὶ ἤλθετε νὰ κατασκοπεύσητε τῆν χώραν μας, » ἐπανάλαβεν ὁ Ἰωσήφ.

« Ὅχι, Κύριε, » εἶπον ἐκεῖνοι, « ἡμεῖς εἶμεθα τίμιοι καὶ εἰρηνικοὶ ἄνθρωποι. Ἡμεῖθα δώδεκα ἀδελφοί, ὁ νεώτερος ἔμεινε πλησίον τοῦ πατρός μας, ὁ δὲ ἄλλος δὲν ὑπάρχει πλέον. »

Ὁ Ἰωσήφ προσέταξε νὰ κλείσωσιν αὐτοὺς εἰς τῆν φυλακὴν καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀπεφυλάκισεν αὐτοὺς. Παρήγγειλε δὲ εἰς τὸν οἰκονόμον του νὰ γεμίση τοὺς σάκκους αὐτῶν σίτον καὶ νὰ θέσῃ τὰ χρήματα, τὰ ὅποια ἔδωκαν διὰ τῆν ἀγορὰν τοῦ σίτου εἰς τὸ στόμιον τοῦ σάκκου ἑνὸς ἐκάστου καὶ κρατήσας τὸν Συμεῶν ἀφῆκε τοὺς ἄλλους ἑννέα ἀδελφούς του νὰ ἐπανεέλθωσι πρὸς τὸν πατέρα των.

Ὁ Ἰωσήφ παρήγγειλεν εἰς τοὺς ἀδελφούς του, ὅτι ὅταν ἐπανεέλθωσιν εἰς τῆν Αἴγυπτον, νὰ φέρωσι καὶ τὸν νεώτερον ἀδελφόν των Βενιαμίν, διότι ἄλλως θὰ τοὺς τιμωρησῇ.

Ἐπανελθόντες οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ εἰς τῆν πατρίδα των διηγήθησαν εἰς τὸν πατέρα των τὰ ὅσα συνέβησαν εἰς αὐτοὺς ἐν Αἴγύπτῳ. Ἀνοίξαντες δὲ τοὺς σάκκους των καὶ ἰδόντες τὰ χρήματα ἐθαύμασαν.

Ὁ Ἰακώβ ἀκούσας ταῦτα καὶ ὅτι ὁ ἄρχων τῆς Αἴγυπτου ζητεῖ τὸν Βενιαμίν εἶπε· « μὲ ἤτεκνώσατε· ὁ Ἰωσήφ δὲν ὑπάρχει, ὁ Συμεῶν ἐκρατήθη ὑπὸ τοῦ

ἄρχοντας τῆς Αἰγύπτου· θέλετε δὲ τώρα νὰ μοῦ πάρετε καὶ τὸν Βενιαμίν. »

Ἔμεις ἐβουλεύσαμε κατ' ἐμοῦ εἰς πονηρά, ὁ δὲ Θεὸς ἐβουλεύσατο περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθά.

(Συνέχεια τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Ἰωσήφ.)

27. Τὸ ἀργυροῦν ποτήριον.

Ὁ σίτος, τὸν ὁποῖον ἠγόρασαν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐπλησίαζε νὰ ἐξαντληθῇ καὶ ἡ ἀφορία ἐξηκολούθει· ἔνεκα τούτου ὁ Ἰακώβ ἠναγκάσθη νὰ ἀποστείλῃ πάλιν τοὺς υἱοὺς του εἰς τὴν Αἴγυπτον, μαζὶ δὲ μὲ αὐτοὺς καὶ τὸν Βενιαμίν, διὰ νὰ ἀγοράσωσι σίτον.

Ὁ Ἰωσήφ ἰδὼν τοὺς ἀδελφούς του καὶ μάλιστα τὸν ὁμομήτριον ἀδελφὸν αὐτοῦ Βενιαμίν ἐχάρη καὶ διέταξε νὰ φέρωσι τὸν Συμεὼν παρήγγειλε δὲ νὰ ἐτοιμασθῇ λαμπρὸν γεῦμα διὰ νὰ συμφάγῃ μὲ αὐτούς.

Ἀφ' οὗ ὁ Ἰωσήφ συνέφαγε μετὰ τῶν ἀδελφῶν του, παρήγγειλεν εἰς τὸν οἰκονόμον του νὰ γεμίσῃ τοὺς σάκκους αὐτῶν σίτον, εἰς δὲ τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμίν νὰ κούψῃ τὸ ἀργυροῦν ποτήριον, μὲ τὸ ὁποῖον ἐπινεν ὁ Ἰωσήφ.

Ὅτε οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς Αἰγύπτου, ὁ Ἰωσήφ ἐξαπέστειλε κατόπιν αὐτῶν τὸν ὑπηρέτην του, ἵνα ἐρευνήσῃ τοὺς σάκκους των, ὅπως εὔρη τὸ ἀργυροῦν ποτήριον.

Φθάσας δὲ ὁ ὑπηρέτης τοὺς ἀδελφούς τοῦ Ἰωσήφ καὶ

ἐρευνήσας τοὺς σάκκους των εὔρε τὸ ἀργυροῦν ποτήριον εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμίν· τούτου ἕνεκεν οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιστρέψωσι καταλυπημένοι καὶ νὰ παρουσιασθῶσιν ἐνώπιον τοῦ Ἰωσήφ.

Ὁ Ἰωσήφ τότε εἶπεν, ὅτι θὰ κρατήσῃ τὸν Βενιαμίν, εἰς τὸν σάκκον τοῦ ὁποίου εὗρέθη τὸ ἀργυροῦν ποτήριον του ὡς δούλον, οἱ δὲ ἄλλοι εἶνε ἐλεύθεροι νὰ ἀναχωρήσωσιν.

Ὁ Ἰούδας λαβὼν θάρρος εἶπε πρὸς τὸν Ἰωσήφ, ὅτι θὰ μείνῃ αὐτὸς ὡς δούλος καὶ παρεκάλει τὸν Ἰωσήφ νὰ ἀφήσῃ ἐλεύθερον τὸν Βενιαμίν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν πατέρα των, διότι ὁ πατήρ των θὰ ἀποθάνῃ, ἐὰν ὁ Βενιαμίν μείνῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ὁ Ἰωσήφ μὴ δυνάμενος πλέον νὰ ὑποκρίνηται εἶπε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ Ἰωσήφ, τὸν ὁποῖον ἐπώλησαν· τοὺς ἐνεθάρρυνε καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς πρὸς τὸν πατέρα του μὲ πολλὰ δῶρα καὶ ἀμάξας, παραγγείλας εἰς αὐτοὺς νὰ εἴπωσιν εἰς αὐτὸν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον μὲ ὅλην τὴν οἰκογένειάν του.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα των πλήρεις χαρᾶς καὶ ἀνήγγειλαν πρὸς τὸν πατέρα των, ὅτι ὁ Ἰωσήφ ζῆ καὶ εἶνε ἀρχὼν τῆς Αἰγύπτου.

Ὁ Ἰακώβ ἀκούσας ταῦτα ἐξεπλάγη καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ εἰς τοὺς λόγους τῶν υἱῶν του· ὅτε ὁμοίως εἶδε τὰ δῶρα καὶ τὰς ἀμάξας ἐπίστευσε καὶ ἐχάρη σφόδρα καὶ εἶπεν· « ἄς ὑπάγω εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ νὰ ἴδω τὸν υἱόν μου, τὸν Ἰωσήφ, πρὶν ἀποθάνω. »

Ὁ Ἰακώβ λοιπὸν μετέβη εἰς τὴν Αἴγυπτον μὲ ὅλην τὴν οἰκογένειάν του, ἧτις συνέκειτο ἐξ ἑβδομήκοντα ἄ-

τόμων, λαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.

Ἐξελθὼν δὲ εἰς προὔπαντησιν τοῦ πατρὸς του ὑπεδέχθη αὐτὸν μετὰ μεγάλης χαρᾶς.

Μετὰ ταῦτα ἐπαρουσίασε τὸν πατέρα του καὶ τοὺς ἀδελφοὺς του εἰς τὸν Φαραῶ, ὁ δὲ Φαραῶ ὑπεδέχθη αὐτοὺς φιλοφρόνως καὶ ἐδώρησεν εἰς αὐτοὺς γῆν ὠραίαν καὶ εὐφορον, διὰ νὰ κατοικήσωσιν.

Ἰακώβ διήλθε τὸ ὑπόλοιπον τοῦ βίου του ἐν Αἰγύπτῳ εὐδαιμόνως. Προαισθανθεὶς δὲ τὸ τέλος τοῦ βίου του προσεκάλεσε τοὺς υἱοὺς του καὶ ἠλόγησεν αὐτούς, παρήγγειλε δὲ εἰς αὐτοὺς νὰ θάψωσι τὸν νεκρὸν του εἰς τὴν γῆν Χαναάν, ἐκεῖ ἔνθα ἦσαν τεθαμμένοι οἱ πρόγονοι αὐτοῦ καὶ αἱ γυναῖκές του.

Καὶ ὁ Ἰωσήφ, ὅτε ἐπλησίαζε νὰ ἀποθάνῃ, παρεκάλεσε τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ, ὅταν ἀναχωρήσωσιν ἐκ τῆς Αἰγύπτου, νὰ λάβωσι μεθ' ἑαυτῶν τὰ ὀστά του.

Ἀπέθανε δὲ ὁ Ἰωσήφ ἐν εὐδαιμονίᾳ εἰς ἡλικίαν ἑκατὸν δέκα ἐτῶν.

Ἐπιπέρας εἰς τέλους σωθήσεται.

28. Οἱ Ἰσραηλῖται ἐν Αἰγύπτῳ.

Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰακώβ ὠνομαζόντο Ἑβραῖοι ἢ Ἰσραηλῖται.

Οἱ Ἰσραηλῖται ἦσαν διηρημένοι εἰς δώδεκα φυλάς.

Οἱ Ἰσραηλῖται ἐπληθύνοντο εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ἐφαρῶ, ὅστις ἀνύψωσε τὸν Ἰωσήφ εἰς μέγα ἀξίωμα, εἶχεν ἤδη πρὸ πολλοῦ ἀποθάνει, ἄλλος δὲ Φαραῶ

ἔβασιλευεν ἐν Αἰγύπτῳ, ὅστις δὲν ἐγνώριζε τὸν Ἰωσήφ.
Ὁ Φαραὼ οὗτος βλέπων, ὅτι οἱ Ἰσραηλῖται ἐπληθύνοντο καὶ ὑποπτευόμενος μήπως ποτέ, ἐὰν συμβῆ πόλεμος μεταξύ Αἰγυπτίων καὶ ἄλλου τινὸς ἔθνους, ἐνωθῶσιν οἱ Ἰσραηλῖται μετὰ τῶν πολεμίων, ἀπεφάσισε νὰ τοὺς ὀλιγοστεύσῃ. Ὅθεν διώρισεν ἐπ' αὐτῶν ἐπιστάτας καὶ παρήγγειλεν εἰς αὐτοὺς νὰ καταπιέζωσι τοὺς Ἰσραηλῖτας μὲ βαρείας ἐργασίας. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἰσραηλῖται ἐτι μᾶλλον ἐπληθύνοντο, ὁ Φαραὼ προσέταξε τὰς μαίας τῶν Ἑβραίων νὰ φονεύωσι πᾶν γεννώμενον ἄρρεν τῶν Ἑβραίων· ἀλλ' αὐται εἶπον εἰς τὸν Φαραὼ, ὅτι αἱ Ἑβραῖαι τίκτουσι, πρὶν φθάσωσιν αὐται. Τότε ὁ Φαραὼ προσέταξε νὰ ῥίπτωσιν αὐτοὶ οὗτοι οἱ γονεῖς εἰς τὸν Νεῖλον ποταμὸν τὰ ἄρρενα αὐτῶν τέκνα ἅμα τῇ γεννήσει των.

Ἄλλαι μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων, ἄλλα δὲ Θεὸς κελεύει.

29. Γέννησις τοῦ Μωϋσέως.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν γυνὴ τις Ἑβραία ἔτεκεν ὠραιότατον ἄρρεν παιδίον, τὸ ὁποῖον ἀπέκρυπτεν ἐπιμελῶς τρεῖς μῆνας. Μὴ δυναμένη δὲ νὰ ἀποκρύπτῃ αὐτὸ πλέον καὶ φοβουμένη τὴν αὐστηράν προσταγὴν τοῦ βασιλέως ἔλαβε κιβώτιον πεπλεγμένον ἐκ σπάρτων, ἔχρισεν αὐτὸ μὲ πίσσαν καὶ ἄσφαλτον (κατράμι), ἐτοποθέτησεν ἐντὸς αὐτοῦ τὸ τέκνον τῆς καὶ μὲ ἀπερίγραφον λύπην ἔθεσεν αὐτὸ πλησίον τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, ἣ δὲ ἀδελφῇ τοῦ παιδίου παρεφύλαττεν αὐτὸ μακρόθεν, διὰ νὰ ἴδῃ τί θὰ γίνῃ.

Κατέβη δὲ τότε ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραὼ μετὰ τῶν θεραπενίδων αὐτῆς, διὰ νὰ λουσθῆ εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ἰδοῦσα τὸ κιβώτιον ἀπέστειλε τὴν δούλην αὐτῆς, διὰ νὰ τὸ φέρῃ πρὸς αὐτήν.

Ἀνοίξασα δὲ τὸ κιβώτιον καὶ ἰδοῦσα τὸ παιδίον κλαυθμηρίζον ἐλυπήθη αὐτὸ καὶ εἶπεν· « ἀπὸ τὰ παιδία τῶν Ἑβραίων εἶνε τοῦτο »

Ἡ ἀδελφὴ τοῦ παιδίου πλησιάσασα τότε εἶπε πρὸς τὴν βασιλόπαιδα· « θέλετε νὰ σᾶς φέρω γυναῖκα θηλάζουσαν ἐκ τῶν Ἑβραίων διὰ νὰ θηλάξῃ τὸ παιδίον ; » Ἡ δὲ θυγάτηρ τοῦ Φαραὼ εἶπε· « ναί, ὕπαγε νὰ τὴν φέρῃς. » Τὸ κοράσιον ἔδραμεν ἀμέσως καὶ ἐκάλεσε τὴν μητέρα τοῦ παιδίου, ἡ δὲ θυγάτηρ τοῦ Φαραὼ παρέδωκεν εἰς αὐτὴν τὸ παιδίον καὶ τῇ εἶπεν· « λάβε τὸ παιδίον τοῦτο καὶ θηλάζε αὐτό, ἐγὼ δὲ θέλω σοὶ δώσει τὸν μισθόν σου. »

Ὅτε δὲ τὸ παιδίον ἐμεγάλωσεν, ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἔφε-
ρεν αὐτὸ εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ Φαραὼ, ἥτις τὸ υἱοθέτη-
σε, τὸ ὠνόμασε Μωϋσῆν καὶ προσκαλέσασα διδασκά-
λους τὸ ἐδίδάξε πᾶσαν τὴν σοφίαν τῶν Αἰγυπτίων.

*Κύριος φωτισμός μου καὶ σωτὴρ μου· Κύριος ὑπερασπι-
στὴς τῆς ζωῆς μου.*

30. Φυγὴ τοῦ Μωϋσέως ἐκ τῆς Αἰγύπτου.

Ὁ Μωϋσῆς, ὅτε ἠνδρώθη καὶ ἔμαθε τὴν καταγωγὴν αὐτοῦ, ἐλυπείτο διὰ τὰ δεινὰ τῶν ὁμοεθνῶν του.

Ἐπεσκέπτετο δὲ τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ ἐπαρηγόρει

αυτούς· ὁσάκις δὲ τῷ ἐδίδετο εὐκαιρία τοὺς ἐπροστάτευσεν καὶ τοὺς ἐβοήθει.

Ἡμέραν τινὰ εἶδεν Αἰγύπτιον τύπτοντα Ἑβραῖον, ὀργισθεὶς δὲ ἐφόνευσεν τὸν Αἰγύπτιον καὶ ἔκρυψε τὸ σῶμά του ἐντὸς τῆς ἄμμου. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν εἶδε δύο Ἑβραῖους διαπληκτιζομένους καὶ πλησιάσας αὐτοὺς εἶπε πρὸς τὸν ἀδικοῦντα· « διατί τύπτεις τὸν πλησίον σου ; » Ὁ δὲ εἶπε· « τίς σὲ κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἡμῶν ; Μήπως θέλεις νὰ φονεύσῃς καὶ ἐμέ, καθὼς ἐφόνευσας καὶ τὸν Αἰγύπτιον χθές ; »

Ὁ Μωϋσῆς ἐνόησεν, ὅτι ἐγένετο γνωστὴ ἡ πράξις του, πληροφορηθεὶς δὲ, ὅτι ὁ Φαραὼ ζητεῖ αὐτὸν διὰ νὰ τὸν θανατώσῃ, ἔφυγεν ἐκ τῆς Αἰγύπτου καὶ μετέβη εἰς τὴν γῆν Μαδιάμ, ἔνθα ἐφιλοξενήθη ὑπὸ τοῦ ἱερέως Ἰσθὸρ καὶ ἔλαβε τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Σεπρώραν ὡς σύζυγον.

Μάχου ὑπὲρ πίστεως καὶ ὑπὲρ πατρίδος.

31. Ἡ καιομένη βάλτος.

Ἐν τῷ ὅ Μωϋσῆς ἡμέραν τινὰ ἐποίμανε τὰ πρόβατα τοῦ πενθεροῦ του ἐπὶ τοῦ ὄρους Χωρήθ, εἶδε βάλτον, ἣτις ἐφλέγετο, ἀλλὰ δὲν κατακαίετο. Ἦκουσε δὲ ἐκ τῆς βάλτου φωνὴν λέγουσαν· « Μωϋσῆ, Μωϋσῆ, μὴ πλησιάσῃς ἐδῶ. Λῦσον τὰ ὑποδήματά σου, διότι ὁ τόπος ἐπὶ τοῦ ὀποίου ἵστασαι· εἶναι ἅγιος. Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεὸς τοῦ πατρὸς σου, ὁ Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ἰακώβ. Εἶδον τὴν δυστυχίαν τοῦ λαοῦ μου, τοῦ Ἰσραὴλ, εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἤκουσα τὴν κραυγὴν αὐτῶν

καὶ ἀπεφάσισα νὰ τοὺς ἐλευθερώσω· θέλω δὲ κατοικήσει αὐτοὺς εἰς γῆν ῥέουσαν μέλι καὶ γάλα, εἰς τὴν ὠραίαν Χαναάν. Ἰδοὺ λοιπόν, σὲ ἀποστέλλω εἰς Αἴγυπτον, ἵνα ἐξαγάγῃς ἐκεῖθεν τοὺς Ἰσραηλίτας. »

Τότε ὁ Μωϋσῆς εἶπε· « Κύριε, ποῖος εἶμαι ἐγὼ διὰ τοιοῦτον ἔργον; Ἐγὼ θεωρῶ ἑμαυτὸν ἀνίκανον διὰ νὰ ἐλευθερώσω τοὺς Ἰσραηλίτας ἐκ τῆς δουλείας τῶν Αἰγυπτίων. » Ὁ δὲ Κύριος προσέθηκεν· « ἐγὼ θὰ εἶμαι μετὰ σοῦ καὶ θὰ σὲ ὀδηγήσω τί νὰ εἴπῃς καὶ τί νὰ πράξῃς, ὁ δὲ ἀδελφός σου Ἀαρὼν ὁ Λευίτης θέλει ἐξέλθει πρὸς συνάντησίν σου.

Ὁ Μωϋσῆς ὑπακούσας εἰς τὴν προσταγὴν τοῦ Κυρίου καὶ εἰπὼν πρὸς τὸν πενθερόν του πάντα, ὅσα εἶδε καὶ ἤκουσεν, ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ τὴν ἀδειαν, ἵνα μεταβῇ εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ὁ Ἰσθὸρ ἔδωκε τὴν ἀδειαν εἰς τὸν Μωϋσῆν νὰ ἀναχωρήσῃ, ὁ δὲ Μωϋσῆς ἀποχαιρέτισας τὸν πενθερόν του καὶ λαβὼν τὴν σύζυγόν του καὶ τὰ δύο τέκνα του ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς γῆς Μαδιάμ, διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ἐν ᾧ δὲ ὁ Μωϋσῆς ἐπορεύετο εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐξῆλθε καὶ ὁ Ἀαρὼν κατὰ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ ἐκ τῆς Αἰγύπτου πρὸς συνάντησιν αὐτοῦ.

Συναντηθέντες δὲ ἠσπάσθησαν ἀλλήλους καὶ μετὰ πάντες εἰς Αἴγυπτον συνεκάλεσαν πάντας τοὺς γέροντας τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ ἀνήγγειλεν εἰς αὐτοὺς ὁ Ἀαρὼν πάντα ὅσα ἐλάλησεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Μωϋσῆν.

Εὐλογημένος ὁ ἄνθρωπος, ὃς πέποιθε ἐπὶ Κύριον.

32. Αἱ δέκα πληγαὶ τῆς Αἰγύπτου.

Ὅτε ὁ Μωϋσῆς μετέβη εἰς Αἴγυπτον, εἶχεν ἤδη ἀποθάνει ὁ Φαραὼ ἐκεῖνος, ὅστις ἐζήτητε νὰ θανατώσῃ αὐτὸν καὶ ἐβασίλευεν ἄλλος Φαραὼ.

Ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἄαρὼν παρουσιασθέντες ἐνώπιον τοῦ Φαραὼ εἶπον πρὸς αὐτὸν· « Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ λέγει νὰ ἐξαποστείλῃς τὸν λαὸν αὐτοῦ, διὰ νὰ ἐορτάσῃ εἰς αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. »

Ὁ δὲ Φαραὼ εἶπε· « τίς εἶναι αὐτὸς ὁ Κύριος, εἰς τὸν ὁποῖον θὰ ὑπακούσω ἐγώ; Δὲν γνωρίζω αὐτὸν τὸν Κύριον, οὐδὲ τὸν Ἰσραὴλ θέλω ἐξαποστείλει. »

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Φαραὼ δὲν ὑπήκουσεν εἰς τὴν προσταγὴν τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐτιμώρησε τοὺς Αἰγυπτίους μετὰς ἐξῆς δεκα μεγάλας πληγὰς.

1. Τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ μετεβλήθησαν εἰς αἷμα.
2. Βάτραχοι ἀπειροπληθεῖς ἐκάλυψαν τὴν Αἴγυπτον.
3. Ἄναριθμητοὶ σκνίπες ἐξῆλθον ἀπὸ τὴν γῆν.
4. Κυνόμυιαι πάμπολλαι ἐγέμισαν τὴν Αἴγυπτον.
5. Πάντα τὰ κτήνη τῶν Αἰγυπτίων ἀπέθανον.
6. Εἰς τὰ σώματα τῶν Αἰγυπτίων καὶ τῶν ζώων αὐτῶν ἀνεπτύχθησαν ἐλκώδη ἐξανθήματα.
7. Χάλαζα καὶ πῦρ ἐφόρευσαν ἀνθρώπους καὶ κτήνη καὶ κατέστρεψαν τὰ σπαρτὰ τῶν Αἰγυπτίων.
8. Πικρὰ πληθεῖς ἀκρίδες ὡς πυκνότατον νέφος κατέπεσαν καὶ κατέφαγον πᾶν φυτὸν ἐν Αἰγύπτῳ.
9. Σκότος βαθύτατον ἐκάλυψε τὴν Αἴγυπτον καὶ

10 Πάντα τὰ πρωτότοκα τῶν Αἰγυπτίων ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους ἀπέθανον ἐν μιᾷ νυκτί.

Δικασον, Κύριε, τοὺς ἀδικούντάς με, πολέμησον τοὺς πολεμοῦντάς με.

33. Ἔξοδος τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Τὴν νύκτα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐμελλε νὰ ἀποθάνωσι πάντα τὰ πρωτότοκα τῶν Αἰγυπτίων, ὁ Μωϋσῆς κατὰ παραγγελίαν τοῦ Θεοῦ προσέταξεν, ἵνα ἕκαστος οἰκοδεσπότης Ἰσραηλίτης σφάξῃ ἓνα ἐνιαύσιον ἀμνὸν καὶ μὲ τὸ αἷμα αὐτοῦ νὰ ἀλειψῇ τὸ ἀνώφλιον καὶ τὰς παραστάδας τῆς θύρας τῆς οἰκίας του, τὸν δὲ ἀμνὸν νὰ ψήσῃ.

Τὸ μεσονύκτιον ἀπέθανον πάντα τὰ πρωτότοκα τῶν Αἰγυπτίων. Θρήνος καὶ κλαυθμὸς ἤκούετο τότε ἀνὰ πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον. Τούτου ἕνεκεν ὁ Φαραὼ ἐκάλεσεν ἀμέσως τὸν Μωϋσῆν καὶ τὸν Ἀαρὼν καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς νὰ ἐξέλθωσιν οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐκ τῆς Αἰγύπτου καὶ οἱ Αἰγύπτιοι παρεκίνουν τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἀναχωρήσωσιν ὅσον τάχιστα. Τοιουτοτρόπως οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς Αἰγύπτου καὶ ἠλευθερώθησαν ἐκ τῆς δουλείας τῶν Αἰγυπτίων.

Πρὸς ἀνάμνησιν δὲ τοῦ γεγονότος τούτου οἱ Ἰσραηλιταὶ ἑορτάζουσι κατ' ἔτος ἑορτὴν εὐχαριστήριον εἰς τὸν Θεόν, τὴν ὁποίαν ὀνομάζουσι Πάσχα.

Θεέ μου, ἐπὶ σὲ ἠλπισαν οἱ πατέρες ἡμῶν ἠλπισαν, καὶ ἠλευθέρωσας αὐτούς.

34. Καταποντισμός τῶν Αἰγυπτίων.

Οἱ Ἰσραηλίται οἱ ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἐξεληθόντες ἦσαν ἑξακόσαιο χιλιάδες ἄνευ τῶν γυναικῶν καὶ παιδίων· ἔφερον δὲ πλῆθος βοῶν καὶ ἄλλων κτηνῶν.

Μεγάλη δὲ νεφέλη προεπορεύετο ὀδηγοῦσα τοὺς Ἰσραηλίτας, ἣτις τὴν μὲν νύκτα ἦτο φωτεινή, τὴν δὲ ἡμέραν σκοτεινή. Ὑπὸ τῆς νεφέλης ταύτης ὀδηγούμενοι οἱ Ἰσραηλίται ἔφθασαν εἰς μίαν κοιλάδα πλησίον τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ ἐκεῖ ἐστρατοπέδευσαν.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐκ τῆς Αἰγύπτου ὁ Φαραὼ καὶ οἱ περὶ αὐτὸν μετενόησαν, διότι ἀφῆκαν τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἀναχωρήσωσιν· ὅθεν ὁ Φαραὼ ἐπέστειλε μετὰ πολλῆς δυνάμεως πρὸς καταδίωξιν αὐτῶν.

Οἱ Ἰσραηλίται ἰδόντες τοὺς Αἰγυπτίους ἐρχομένους κατ' αὐτῶν κατελήθησαν ὑπὸ φόβου καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐπεκαλοῦντο τὴν θεῖαν βοήθειαν, ἄλλοι δὲ ἐφιλονίκουν μετὰ τοῦ Μωυσέως καὶ τοῦ Ἀαρών· ὁ δὲ Μωυσῆς ἐπαρηγόρει καὶ ἐνεθάρρυνεν αὐτούς.

Ὅτε οἱ Ἰσραηλίται ἔφθασαν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ὁ Μωυσῆς ἐξέτεινε τὴν χεῖρά του ἐπὶ τῆς θαλάσσης· τὸ ὕδωρ τότε ἐχωρίσθη, καὶ ἐσχηματίσθη ὁδὸς διαβατή· Διὰ τῆς ὁδοῦ ταύτης διέβησαν τὴν νύκτα ὅλοι οἱ Ἰσραηλίται εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος, χωρὶς νὰ βραχῶσιν οἱ πόδες αὐτῶν. Ὁ Φαραὼ ἰδὼν τὴν ὁδὸν ταύτην εἰσῆλθε καὶ αὐτὸς εἰς αὐτὴν μετ' ὅλον τὸ στράτευμά του.

Ὅτε δὲ οἱ Αἰγύπτιοι ἦσαν εἰς τὸ μέσον τῆς θαλάσσης, ὁ Μωυσῆς ἐξέτεινε πάλιν τὴν χεῖρά του ἐπὶ τῆς

θαλάσσης και τὰ ὕδατα ἔπυσον μετὰ τρομεροῦ πατάγου, ὁ δὲ Φαραὼ και οἱ μετ' αὐτοῦ ἅπαντες ἐπνίγησαν.

Αυταὶς ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ.

35. Οἱ Ἰσραηλῖται ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Οἱ Ἰσραηλῖται ἀναχωρήσαντες ἐκ τῶν παραλίων τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἔφθασαν εἰς τὴν ἐρημον Σούρ. Τρεῖς ἡμέρας ὠδεύον και οὐδαμοῦ εὔρισχον ὕδωρ. Ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς τὴν Μερράν, εὔρον ὕδωρ, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ τοῦτο ἦτο πικρότατον. Ὁ Μωϋσῆς κατὰ παραγγελίαν τοῦ Θεοῦ ἐνέβαλεν εἰς τὸ πικρὸν τοῦτο ὕδωρ ξύλον, τὸ ὁποῖον ἔδειξεν εἰς αὐτὸν ὁ Θεός, και παρευθὺς τὸ πικρὸν ὕδωρ μετεβλήθη εἰς γλυκὺ. Ἐκεῖθεν δὲ ἦλθον εἰς τὴν ἐρημον Σίν. Αἱ τροφαὶ των εἶχον ἤδη τελειώται και δὲν εἶχόν τι νὰ φάγωσιν.

Τὴν πρωίαν εἶδον περίξ τοῦ στρατοπέδου δρόσον, ἦτις, ἀφ' οὗ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ἐξητμίσθη, και ἐράνη τότε ὄλη ἡ ἐρημος κεκαλυμμένη ὑπὸ μικρῶν λευκῶν κόκκων, οἱ ὁποῖοι εἶχον γεῦσιν ἄρτου μελιζυμώτου.

Ἐνόμασαν δὲ οἱ Ἰσραηλῖται τὴν τροφήν ταύτην Μάννα.

Μὲ τὸ Μάννα δὲ ἐτρέφοντο οἱ Ἰσραηλῖται, ἐν ὅσῳ περιεπλανῶντο εἰς τὴν ἐρημον.

Ἐκεῖθεν ἀναχωρήσαντες οἱ Ἰσραηλῖται ἦλθον εἰς ἄλλο μέρος, ἐνθα δὲν ὑπῆρχεν ὕδωρ, διὰ νὰ πίωσιν. Ὁ Μωϋσῆς κατὰ παραγγελίαν τοῦ Θεοῦ ἐκτύπησε μὲ

τὴν ῥάβδον τοῦ μίαν πέτραν καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν πέτραν ταύτην ὕδωρ διαυγέστατον

Γεύσασθε καὶ ἴδετε, ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος. Μακάριος ἄνθρωπος, ὃς ἐλπίζει ἐπ' αὐτόν.

Πλούσιοι ἐπειράσαν καὶ ἐπτώχευσαν, οἱ δὲ ἐκζητοῦντες τὸν Κύριον οὐκ ἐλαττωθήσονται παντὸς ἀγαθοῦ.

36. Αἱ δέκα ἐντολαί.

Οἱ Ἰσραηλίται προχωροῦντες ἦλθον εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ. Ὁ Θεὸς εἶπε τότε πρὸς τὸν Μωϋσῆν· « εἰπέ εἰς τὸν λαὸν νὰ καθαρισθῆ σήμερον καὶ αὔριον καὶ νὰ πλύνῃ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν νὰ εἶνε ἕτοιμος. »

Ὁ Μωϋσῆς ἀφ' οὗ ἀνήγγειλε ταῦτα εἰς τὸν λαὸν καὶ παρήγγειλε νὰ περιμένωσιν αὐτόν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατὰ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖ δὲ ἐν μέσῳ βροντῶν, ἀστραπῶν καὶ σκοτεινῆς νεφέλης ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Μωϋσῆν τὰς δέκα ἐντολάς κεχαραγμένας ἐπὶ δύο πλακῶν.

Ὁ Μωϋσῆς ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ ὄρους ἀφῆκε τὸν Ἀαρὼν, διὰ νὰ κυβερνᾷ τὸν λαόν.

Ἐπειδὴ δὲ ἐβράδυνεν ὁ Μωϋσῆς νὰ καταβῆ, μείνας ἐπὶ τοῦ ὄρους τεσσαράκοντα ἡμέρας, οἱ Ἰσραηλίται ἐνόμισαν ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ πλέον ὁ Μωϋσῆς καὶ ἐξήτησαν παρὰ τοῦ Ἀαρὼν νὰ κατασκευάσῃ εἰς αὐτοὺς εἰδῶλα, διὰ νὰ λατρεύωσιν αὐτά.

Ὁ Ἀαρὼν κατ' ἀρχὰς ἠναντιώθη, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἠναγκάσθη νὰ ἐνδώσῃ. Εἶπε δὲ τότε πρὸς αὐτούς· « φέ-

ρετέ μοι τὰ χρυσᾶ κοσμήματα τῶν γυναικῶν καὶ θυγατέρων σας. »

Οἱ Ἰσραηλῖται ἔφερον αὐτὰ μετὰ προθυμίας, ὁ δὲ Ἄαρων κατασκεύασεν ἐξ αὐτῶν χρυσοῦν μόσχον, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ Ἰσραηλῖται προσέφερον λατρείαν χορεύοντες πέριξ αὐτοῦ μετὰ μουσικῶν ὀργάνων.

Ἐνῶ οἱ Ἰσραηλῖται ἐχόρευον πέριξ τοῦ χρυσοῦ μόσχου κατέβαινε καὶ ὁ Μωϋσῆς ἀπὸ τὸ ὄρος φέρων τὰς δύο λιθίνας πλάκας, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦτο γεγραμμένος ὁ θεῖος Νόμος.

Ἰδὼν δὲ τὸν λαὸν λατρεύοντα τὸν χρυσοῦν μόσχον ὠργίσθη καὶ ἔρριψε κατὰ γῆς τὰς θεοχαράκτους πλάκας, αἵτινες ἐθραύσθησαν, καὶ λαβὼν τὸν χρυσοῦν μόσχον ἀνέλυσεν αὐτὸν καὶ τὸν διεσκόρπισε.

Μετὰ τοῦτο ἐφρόνευσε πάντας τοὺς πρωταιτίους τῆς κατασκευῆς τοῦ χρυσοῦ μόσχου.

Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτὸν μόνον λατρεύσεις.

37. Αἱ δέκα ἐντολαί.

Ἀναβὰς δὲ ὁ Μωϋσῆς πάλιν εἰς τὸ ὄρος ἔλαβε παρὰ τοῦ Θεοῦ νέας πλάκας τοῦ θεῖου νόμου, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦσαν γεγραμμέναι αἱ δέκα ἐντολαί, τὰς ὁποίας ἀνέγνωσεν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ· εἶναι δὲ αἱ ἑξῆς.

α. Ἐγὼ εἰμι· Κύριος ὁ Θεός σου, ὁ ἔξαγαγὼν σε ἐκ τῆς γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας· οὐκ ἔσονται σοὶ θεοὶ ἕτεροὶ πλὴν ἐμοῦ.

β. Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδωλὸν οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα

ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω, καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς· οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς.

γ. Οὐ λήψει τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ.

δ. Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν Σαββάτων ἀγιάζειν αὐτήν. Ἐξ ἡμέρας ἔργῳ καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου· τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ Σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου.

ε. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς.

ς. Οὐ φονεύσεις.

ζ. Οὐ μοιχεύσεις.

η. Οὐ κλέψεις.

θ. Οὐ ψευδομαρτηρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῆ.

ι. Οὐκ ἐπιθυμήσεις ὅσα τῷ πλησίον σου ἐστίν.

Ἐκ τῶν δέκα τούτων ἐντολῶν αἱ μὲν τέσσαρες πρῶται ὀρίζουσι τὰ καθήκοντα ἡμῶν πρὸς τὸν Θεόν, αἱ δὲ ἐπόμεναι ἕξ ὀρίζουσι τὰ καθήκοντα ἡμῶν πρὸς τὸν πλησίον.

Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν.

38. Ἡ Κιβωτὸς τῆς διαθήκης.

Ὁ Θεὸς προσέταξε τὸν Μωϋσῆν νὰ κατασκευάσῃ μίαν ξυλίνην θήκην καὶ νὰ ἐπιχρυσώσῃ αὐτήν. Ἐντὸς δὲ τῆς θήκης ταύτης νὰ τεθῶσιν αἱ δύο πλάκες τοῦ Θεοῦ Νόμου. Ἡ θήκη δὲ αὕτη ὠνομάσθη Κιβωτὸς τῆς

Διαθήκης, διότι διὰ τῶν ἐντολῶν τούτων ὁ Θεὸς ἔκαμε τρόπον τινὰ συνθήκην μετὰ τοὺς Ἰσραηλίτας, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ μὲν Θεὸς ὑπεσχέθη εἰς αὐτοὺς προστασίαν καὶ πᾶν ἀγαθόν, ἐὰν φυλάττωσι τὰς ἐντολὰς ταύτας, οἱ δὲ Ἰσραηλίται ὑπεσχέθησαν τὴν ἀκριβῆ τήρησιν αὐτῶν.

Ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης ἐτοποθετήθη ἐντὸς τῆς Σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἔμπροσθεν δὲ τῆς Κιβωτοῦ ἐκρέματο ἐπτάφωτος λυχνία.

Ὁ Μωϋσῆς ὤρισε τρεῖς μεγάλας ἑορτάς, ἵνα δι' αὐτῶν οἱ Ἰσραηλίται ἐνθυμῶνται τρία μεγάλα γεγονότα.

α. Τὸ Πάσχα, πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐκ τῆς δουλείας τῶν Αἰγυπτίων.

β. Τὴν Πεντηκοστήν, πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ ὅτι ὁ Θεὸς ἐδῶκεν εἰς τὸν Μωϋσῆν τὸν θεῖον Νόμον ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ καὶ

γ. Τὴν Σκηνοπηγίαν, πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ ὅτι οἱ Ἰσραηλίται διέμειναν ἐν τῇ ἐρήμῳ ὑπὸ σκηνᾶς τεσσαράκοντα ἔτη μετὰ τὴν ἐξοδὸν αὐτῶν ἐκ τῆς Αἰγύπτου.

Ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν τῷ Θεῷ μενεῖ καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ.

39. Κατασκοπεύσεις τῆς γῆς Χαναάν.

Οἱ Ἰσραηλίται προχωροῦντες ἔφθασαν εἰς τὰ σύνορα τῆς γῆς Χαναάν.

Ὁ Μωϋσῆς τότε ἀπέστειλε τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ καὶ τὸν Χάβελ καὶ ἄλλους δέκα ἄνδρας γὰρ κατασκοπεύσωσι τὴν γῆν Χαναάν.

Μετὰ τεσσαράκοντα δὲ ἡμέρας ἐπέστρεψαν αὐτοὶ ὁ δὲ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καὶ ὁ Χάβελ ἔλεγον, ὅτι ἡ γῆ Χαναάν εἶνε χώρα ὠραία καὶ εὐφορος καὶ ἐπεδείκνυον τοὺς καρπούς, τοὺς ὁποίους εἶχον φέροι ἐξ αὐτῆς. Οἱ ἄλλοι ὁμῶς δέκα ἔλεγον, ὅτι ἡ χώρα αὐτῆ εἶνε νοσώδης καὶ ὅτι αἱ πόλεις αὐτῶν εἶνε περιτειχισμέναί με ὀχυρὰ τεῖχη καὶ ὅτι οἱ κάτοικοι εἶνε γίγαντες. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ λαὸς ἐγόγγυζε κατὰ τοῦ Μωυσέως καὶ τοῦ Ἀαρών, διότι ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καὶ ὁ Μωυσῆς προσεπάθουν διὰ πολλῶν συμβουλῶν νὰ τοὺς καθησυχάσωσιν, ἀλλ' εἰς μάτην, ἀντὶ νὰ πεισθῶσιν εἰς τὰς φρονίμους ταύτας συμβουλάς, ἐπάνεστάτησαν ἐναντίον τοῦ Μωυσέως.

Ὁ Θεὸς ἤθελε τότε νὰ ἐξολοθρεύσῃ τὸν ἀγνώμονα ἐκείνον λαόν, ἀλλὰ διὰ δεήσεως τοῦ Μωυσέως ἐσυγχώρησεν αὐτούς, εἶπεν ὁμῶς εἰς τὸν Μωυσῆν, ὅτι οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν θὰ ἐπιζήσῃ διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ θὰ ἀποθάνωσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ· τὰ τέκνα δὲ αὐτῶν θὰ ἔχωσι τὴν εὐτυχίαν νὰ εἰσέλθωσιν ἐν αὐτῇ.

Καὶ τῷ ὄντι οἱ Ἰσραηλῖται οὗτοι περιεπλανήθησαν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἔτη, μέχρις οὗ ἀπέθανον πάντες οἱ ἐξεληθόντες ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἀπὸ εἰκοσιν ἐτῶν καὶ ἐπάνω.

Ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σιδάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· ἀμετάβηθι εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ μεταβήσεται.

40. Θάνατος τοῦ Μωυσέως.

Ὁ Μωυσῆς, ὅτε ἐπλησίαζε νὰ ἀποθάνῃ, προσεκάλεσε

τούς Ἰσραηλίτας καὶ ἀναγνώσας τὸν θεῖον Νόμον εἰς ἐπήκοον πάντων ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τὰς τελευταίας συμβουλὰς του, εἰπὼν νὰ φοβῶνται τὸν Θεόν, νὰ πιστεύωσιν εἰς Αὐτόν, νὰ τηρῶσι τὰς ἐντολάς Του καὶ νὰ ἐνθυμῶνται τὰς εὐεργεσίας, τὰς ὁποίας ἔκαμεν εἰς αὐτούς, διὰ νὰ ἔχωσι τὴν προστασίην καὶ βοήθειαν Αὐτοῦ.

Μετὰ ταῦτα προσεκάλεσε τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ καὶ ἀνέδειξεν αὐτὸν ὡς διάδοχόν του. Εἶπα ἀναβάς ἐπὶ τοῦ ὄρους Ναβαῦ καὶ ἰδὼν ἐκεῖθεν τὴν γῆν Χαναάν ἀπέθανεν.

Ἐὰν τηρῆτε τὰς ἐντολάς μου, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς θέλετε φάγει.

Μνήμη δικαίου μετ' ἐγκωμίων.

41. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μωϋσέως οἱ Ἰσραηλίται ὁδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ διέβησαν τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν ἀβρόχοις ποσὶ. Διαβάντες δὲ τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν καὶ πατήσαντες τὴν γῆν Χαναάν ἀνέπειψαν πρὸς τὸν Θεὸν δοξολογίαν διὰ τὸ γεγονός τοῦτο. Διὰ τῆς βοήθειας δὲ τοῦ Παντοδυναμοῦ Θεοῦ ἐκυρεύσαν τὴν ὀχυρὰν πόλιν Ἰεριχώ, ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον πολεμοῦντες κατὰ τῶν ἀλλοφύλων ἐκυρεύσαν τὴν Χαναάν, τὴν ὁποίαν διαιμοίρασεν ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ εἰς δώδεκα μερίδια καὶ ἔδωκεν ἀνά ἓν εἰς ἐκάστην τῶν δώδεκα φυλῶν. Μόνον ἡ φυλὴ τοῦ Λευὶ δὲν ἔλαβε μερίδιον, διότι αὕτη ἦτο διεσχορπισμένη μετὰ τῶν ἄλλων φυλῶν ἀδάσκουσα τὸν λαὸν καὶ τελοῦσα τὰ τῆς λατρείας.

Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἀποπερατώσας τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐνεπιστεύθη εἰς αὐτὸν ὁ Θεός, ἀπέβλωσεν εἰς ἡλικίαν ἑκατὸν δέκα ἐτῶν.

Ἰσχυρὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.

42. Κριταί.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐκυβερνῶντο ὑπὸ Κριτῶν, τοὺς ὁποίους διὰ τὴν εὐσέβειάν των ἐξέλεγεν ὁ Θεὸς ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν.

Οἱ Κριταὶ ἐν καιρῷ μὲν πολέμου ἦσαν στρατηγοὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἐν καιρῷ δὲ εἰρήνης ἔκριναν τὸν λαὸν καὶ συνεβούλευον αὐτὸν νὰ φυλάττη τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ.

Οἱ Ἰσραηλιταὶ συνανατρεφόμενοι μετὰ τῶν ἀλλοφύλων καὶ μιμούμενοι αὐτοὺς ἐλάτρευον τὰ εἰδῶλα καὶ ἐλησμόνου τὸν ἀληθινὸν Θεόν· ἕνεκα τούτου ὁ Θεὸς ἐγκατέλειπεν αὐτούς.

Διάφοροι δὲ λαοὶ τότε ὑπεδούλων αὐτούς· ὅτε δὲως μετενόουν διὰ τὰς ἀμαρτίας των ἠλευθερώνοντο ἐκ τῆς δουλείας διὰ τῆς βοήθειας τοῦ Θεοῦ.

Παιδεύσω τοὺς ἐχθρούς μου διὰ τῶν ἐχθρῶν μου.

34. Δεβὼρ.

Διάκοσια ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, αἱ Ἰσραηλιταὶ διετέλουν ὑπὸ τὴν δουλείαν τοῦ βασιλέως Ἰαβέλιν.

Εἴκοσιν ἔτη ἐστέναζον ὑπὸ τὸν βαρὺν τῆς δουλείας

ζυγόν. Τότε ἔζη γυνή τις εὐσεβῆς καὶ συνετὴ σύζυγος τοῦ Λαφινῶθ ὀνομαζομένη Δεββώρα ἢ προφήτις.

Ἡ Δεββώρα κατοικοῦσα ὑπὸ τινὰ φοίνικα εἰς τὸ ὄρος Ἐφραΐμ ἔκρινε τοὺς Ἰσραηλίτας. Αὕτη διὰ τῆς βοήθειας τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς συνέσεως αὐτῆς ἠλευθέρωσε τοὺς Ἰσραηλίτας ἐκ τῆς δουλείας τοῦ βασιλέως Ἰαβείν κατὰ τὸν ἔξης τρόπον.

Προσκαλέσασα τὸν στρατηγὸν Βαράκ εἶπε πρὸς αὐτὸν νὰ συναθροίσῃ δέκα χιλιάδας στρατοῦ ἐκ τῶν φυλῶν Νεφθαλίμ καὶ Ζαβουλὼν καὶ νὰ ἐκστρατεύτῃ κατὰ τοῦ Ἰαβείν βεβαιώσασα αὐτὸν ὅτι θὰ νικήσῃ.

Ὁ Βαράκ συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τῆς Δεββώρας ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ Ἰαβείν. Γενομένης δὲ μάχης πλησίον τοῦ ὄρους Θαβὼρ κατετροπώθη ὁ Ἰαβείν καὶ οὕτω οἱ Ἰσραηλίται ἠλευθερώθησαν ἐκ τῆς δουλείας ταύτης.

Σοφὰι γυναῖκες ὠκοδόμησαν οἴκους, ἡ δὲ ἄφρων κατέσκαψε ταῖς χερσὶν αὐτῆς.

44. Γεδεὼν.

Ὁ Γεδεὼν ἦτο Κριτῆς, οὗτος ἠλευθέρωσε τοὺς Ἰσραηλίτας ἐκ τῆς δουλείας τῶν Μαδιανιτῶν.

Οἱ Μαδιανῖται ἐν καιρῷ θερισμοῦ ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη κατεπλημύρουν ὡς ἀκρίδες τὴν χώραν τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ ἐλεηλάτουν καὶ κατέστρεφον αὐτὴν ἀρπάζοντες πᾶν ὅ,τι εὕρισκον.

Οἱ Ἰσραηλίται περίτρομοι καὶ πεφοβισμένοι ἐκρίπτοντο εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰ ὄρη διὰ νὰ σωθῶσιν ἀπὸ τοὺς Μαδιανίτας.

Οἱ Ἰσραηλῖται συνετισθέντες ἐκ τῶν παθημάτων τούτων παρεκάλεσαν τὸν Θεὸν νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ· ὁ δὲ Πολυεύσπλαγχνος Θεὸς ἤκουσε τῆς δεήσεως αὐτῶν καὶ ἤλευθερώσεν αὐτοὺς ὡς ἔβλεπε.

Ἡμέραν τινὰ ἐνῶ ὁ Γεδεὼν ἐκοπάνιζε σίτον ἐντὸς ληνοῦ, ἐφάνη εἰς αὐτὸν Ἄγγελος Κυρίου καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Γεδεὼν, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ. Σὺ θέλεις ἐλευθερώσει τοὺς Ἰσραηλίτας». «Ὁ Κύριέ μου», εἶπεν ὁ Γεδεὼν, «πῶς θὰ ἐλευθερώσω ἐγὼ τοὺς Ἰσραηλίτας; Ἡ οἰκογένειά μου εἶνε ἡ ταπεινότερα μετὰ τῆς φυλῆς τοῦ Μανασσὴ καὶ ἐγὼ εἶμαι ὁ μικρότερος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου». Ὁ δὲ Ἄγγελος εἶπεν· «ἐγὼ θὰ εἶμαι μετὰ σοῦ καὶ θέλεις νικήσει τοὺς Μαδιανίτας.»

Ὁ Γεδεὼν τότε συνήθροισε τριάκοντα χιλιάδας Ἰσραηλιτῶν· ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶπε πρὸς αὐτόν νὰ ἐκλέξῃ ἐξ αὐτῶν τριακοσίους μόνον, πρὸς δὲ ἄλλους νὰ ἀποσταλῇ εἰς τὰς οἰκίας των. Ὁ Γεδεὼν ἐξέλεξε τριακοσίους καὶ ἔδωκεν εἰς ἕνα ἕκαστον ἀνὰ μίαν σάλπιγγα κερατίνην καὶ ἀνὰ μίαν ὑδρίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἦτο λαμπὰς ἀνημμένη. Μετὰ ταῦτα διήρσεσεν αὐτοὺς εἰς τρία μέρη καὶ τοὺς παρήγγειλε νὰ κἀμωσιν ὅ,τι κἀμει καὶ αὐτός.

Τὴν νύκτα δὲ ὁ Γεδεὼν μετὰ τῶν τριακοσίων αὐτῶν ἀνδρῶν περιεκύκλωσεν τοὺς Μαδιανίτας, ἔθραυσαν τὰς ὑδρίας καὶ ἐφάνησαν αἱ ἀνημμέναι λαμπάδες, συγχρόνως δὲ ἐσάλπιζον καὶ ἐφώναζον· «ἡ βομφαία τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ Γεδεὼν». Οἱ Μαδιανίται ἐξυπνήσαντες τότε καὶ νομίσαντες, ὅτι περιεκυκλώθησαν ὑπὸ πολυαριθμοῦ στρατοῦ ἐφοβήθησαν καὶ ἐπράπησαν εἰς ἄτακτον φυγὴν φονεύων ὁ εἰς τὸν ἄλλον, οἱ δὲ Ἰσραηλῖται κατε-

δίωξαν αὐτοὺς καὶ τριουποτρόπως ἠλευθερώθησαν ἐκ τῆς δουλείας τῶν Μαδιανιτῶν.

Ἡ μετάνοια ῥύει ψυχὰς ἐκ θανάτου.

43. Ἡ Ρούθ ἡ Μωαβίτις.

Καθ' ὃν χρόνον οἱ Μαδιανῖται ἐλεηλάτουν τὴν χώραν τῶν Ἰσραηλιτῶν συνέβη μεγάλη πείνα εἰς τὴν γῆν Χαναάν· ἕνεκα τούτου ἀνὴρ τις καλούμενος Ἐλιμέλεχ, ὅστις κατῴκει εἰς τὴν Βηθλεέμ, ἠναγκάσθη νὰ μετακίση μετὰ τῆς συζύγου του Νωεμὶν καὶ τῶν δύο υἱῶν του εἰς τὴν χώραν Μωάβ. Ἐκεῖ ἀπέθανεν ὁ Ἐλιμέλεχ, οἱ δὲ υἱοὶ αὐτοῦ ἐνομφρεύθησαν γυναῖκας Μωαβιτιδῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μία ὠνομάζετο Ὀρρά, ἡ δὲ ἄλλη Ρούθ.

Μετὰ τινα ἔτη ἀπέθνον καὶ οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Ἐλιμέλεχ, ἡ δὲ Νωεμὶν ἀπεφάσισε νὰ ἐπαιέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα τῆς Βηθλεέμ· ὅθεν καλέσασα τὰς κόμφας τῆς εἶπε πρὸς αὐτάς· « ἐπιστρέψατε, θυγατέρες μου, εἰς τὰς οἰκίας τῶν γονέων σας, διότι ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ σᾶς βοηθήσω, ἡ δὲ δυστυχία σας θὰ ἐπαυξάνῃ τὴν ἰδικήν μου. »

Αἱ κόμφαι ἀκούσασαι ταῦτα ἔκλαιον, καὶ ἡ μὲν Ὀρρά καταφιλήσασα τὴν πενθεράν τῆς ἐπανήλθεν εἰς τοὺς γονεῖς τῆς κλαίουσα, ἡ Ρούθ ὁμῶς εἶπε πρὸς τὴν πενθεράν τῆς· « μὴ μοὶ λέγῃς νὰ ἐπιστρέψω εἰς τοὺς γονεῖς μου. Ὅπου ἂν ὑπάγῃς σύ, θὰ ὑπάγω καὶ ἐγὼ καὶ ὅπου ἂν μένῃς, θὰ μένω καὶ ἐγώ. Τὸ ἔθνος σου εἶναι ἔθνος μου καὶ ὁ Θεός σου, Θεός μου. Ὅπου ἂν ἀποθά-

νης σύ, ἐκεῖ θὰ ταφῶ καὶ ἐγώ. Ὁ θάνατος μόνος θὰ μᾶς χωρίσῃ. »

Ἡ Νωεμὶν τότε παρέλαβε τὴν Ροῦθ καὶ ἐπανήλθεν εἰς τὴν Βηθλεέμ κατατὸν καιρὸν τοῦ θερισμοῦ.

Ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶχον ἄρτον, ἡ Ροῦθ εἶπε πρὸς τὴν Νωεμίν· « πενθερά, ἐὰν τὸ ἐγκρίνης, θὰ ὑπάγω εἰς τοὺς ἀγροὺς νὰ συναῶ τοὺς διασκορπιζομένους ὑπὸ τῶν θεριστῶν στάχυς· ἴσως εὕρω ἀγαθὸν τινα Κύριον, ὅστις θὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ νὰ σταχυολογήσω εἰς τὸν ἀγρὸν του. »

« Ὑπαγε, ἀγαπητὴ μοι θύγατερ, εἶπεν ἡ Νωεμίν. » Ἡ δὲ Ροῦθ ὑπῆγεν εἰς ἀγρὸν τινα καὶ ἐσύναξε τοὺς στάχυς κατόπιν τῶν θεριστῶν. Ὁ ἀγρὸς δ' οὗτος ἦτο πλουσίου καὶ ἐλεήμονός τινος ἀνθρώπου συγγενοῦς τοῦ Ἐλιμέλεχ, ὅστις ὠνομάζετο Βοόζ.

Ὁ Βοόζ μαθὼν ὅτι ἡ Ροῦθ ἦτο γυνὴ εὐσεβῆς καὶ ἐνάρετος, εἶπεν εἰς αὐτὴν νὰ ἔρχηται εἰς τὸν ἀγρὸν του νὰ σταχυολογῇ.

Μετὰ ταῦτα ἐζήτησεν αὐτὴν εἰς γάμον· τῇ συγκαταθέσει δὲ τῆς Νωεμίν ἐνομφεύθη τὴν Ροῦθ.

Ἡ Ροῦθ ἐγέννησε τὸν Ὠδὴδ ἐκ τοῦ Βοόζ, οὗτος δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί, ὃ δὲ Ἰεσσαί ἐγέννησε τὸν Δαβὶδ, ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ ὁποῦ ἐγεννήθη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Ἡ ἀρετὴ δὲν μένει ἀβράβευτος.

Εὐλογία πατρὸς στηρίζει οἴκους τέκνω.

46. Ὁ Ἡλὶ.

Ὁ Ἡλὶ ἦτο Ἀρχιερεὺς καὶ Κριτὴς τῶν Ἰσραηλι-

των, κατώκει δὲ εἰς τὴν πόλιν Σιλώμ, ἐνθα ἦτο κατὰ Σχηνή τοῦ Μαρτυρίου.

Ὁ Ἥλι εἶχε δύο υἱοὺς ὀνομαζομένους Ὀφνὶ καὶ Φινεές.

Ὁ Ἥλι ἦτο μὲν εὐσεβὴς καὶ ἐνάρετος, οἱ υἱοὶ τοῦ ὁμῶς ἦσαν ἀσεβεῖς καὶ ἄτακτοι· ἠνόχλουν τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες προσέφερον θυσίας, ἤρπαζον τὰ πρὸς θυσίαν κρέατα καὶ ἔκαινον καὶ ἄλλας πολλὰς παρεκτροπὰς καὶ ἀταξίας. Ὁ Ἥλι ἀντὶ νὰ ἀποκόψῃ τὰ ἐλαττώματα τῶν τέκνων τοῦ καὶ νὰ τιμωρῇ αὐτὰ διὰ τὰς ἀσεβείων πράξεις, περιωρίζετο μόνον εἰς ἐλαφρὰς τινὰς παρατηρήσεις. Διὰ τὴν ἀμέλειαν δὲ ταύτην τοῦ Ἥλι ὁ Θεὸς ἐτιμώρησεν αὐτὸν καὶ τοὺς υἱοὺς τοῦ ὡς ἐξῆς

Οἱ Φιλισταῖοι ἤγειρόν ποτε πόλεμον κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ὁ Ἥλι ἐπέμφεν ἐναντὶον τῶν Φιλισταίων τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ μετὰ ἱκανοῦ στρατεύματος, δώσας εἰς αὐτοὺς καὶ τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης. Γενομένης δὲ μάχης ἐνίκησαν οἱ Φιλισταῖοι· οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Ἥλι ἐφρονεύθησαν, πολλοὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐφρονεύθησαν καὶ ἄλλοι ἤχμαλωτίσθησαν, ἡ δὲ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης περιήλθεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Φιλισταίων. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἥλι ἐπαράχθη πολὺ καὶ ἐπεσεν ἐκ τῆς ἑδρας τοῦ πρὸς τὰ ὀπίσω· ὁ τράχηλός τοῦ συνετρίβη καὶ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν ἐνενήκοντα ὀκτῶ ἐτῶν διατελέσας Κριτῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν τεσσαράκοντα ἔτη.

Οἱ πατέρες ἐκτρέφετε τὰ τέκνα ὑμῶν ἐν παιδείᾳ καὶ κυ-
θεσίᾳ Κυρίου.

47. Ὁ Σαμουὴλ.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἡλὶ ἔζη ἐν-θεοσεβὴς ἀνδρόγυ-
νον· ὁ ἀνὴρ ὠνομάζετο Ἐλκανά, ἡ δὲ γυνὴ Ἄννα.

Ἐπὶ πολὺν χρόνον τὸ θεοσεβὴς τοῦτο ἀνδρόγυνον δὲν
εἶχε τέκνον· καθ' ἑκάστην δὲ παρεκάλουν τὸν Θεὸν νὰ
χαρίσῃ εἰς αὐτοὺς τέκνον, ὑποσχόμενοι νὰ ἀφαιρώσω-
σιν αὐτὸ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κυρίου.

Ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τῆς δεήσεως αὐτῶν καὶ ἡ Ἄννα
ἔτεκεν υἱόν, τὸν ὅποσον ὠνόμασαν Σαμουὴλ.

Ὅτε ὁ Σαμουὴλ ἐμεγάλωσεν ἔφερεν αὐτὸν ἡ μήτηρ
τοῦ ἐνώπιον τοῦ Ἀρχιερέως Ἡλὶ καὶ ἀφιέρωσεν αὐτὸν
εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Θεοῦ.

Ὁ μικρὸς Σαμουὴλ ἔμεινε πλησίον τοῦ Ἡλὶ καὶ ὑπη-
ρέτει εἰς τὴν Σαηνήν τοῦ Μαρτυρίου.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἡλὶ ὁ Σαμουὴλ ἐγένετο Κρι-
τὴς καὶ Ἀρχιερεὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Ὁ Σαμουὴλ συναθροίσας τοὺς Ἰσραηλίτας, οἵτινες
ἦσαν ὀπισθοκοπισμένοι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, συνεβούλευσεν αὐ-
τοὺς νὰ ἐπιστρέψωσι πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν καὶ νὰ τη-
ροῦσι τὰς ἐντολάς αὐτοῦ.

Οἱ Ἰσραηλίται μετανοήσαντες διὰ τὰς ἀμαρτίας των
ἐδεήθησαν τοῦ Θεοῦ νὰ τοὺς βοηθήσῃ. Διὰ τῆς βοηθείας
δὲ τοῦ Θεοῦ ἐνίκησαν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν καὶ ἔλαβον
τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης ἀπὸ τοὺς Φιλισταίους.

Ζητεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν.

48. Βασιλείς.

Ὁ Σαούλ.

Ὅτε ὁ Σαμουὴλ ἐγήρασεν εἰ Ἰσραηλῖται ἐζήτησαν παρ' αὐτοῦ βασιλέα. Ὁ Σαμουὴλ καθ' ὑπόδειξιν τοῦ Κυρίου ἔλαβε δοχεῖον ἐλαίου, ἔχυσε τὸ ἐλαιον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Σαούλ, τοῦ υἱοῦ τοῦ Κίς καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Ὁ Κύριος σέ ἔχρισε βασιλέα τοῦ λαοῦ του.»

Ὁ Σαούλ ἀναγορευθεὶς βασιλεύς, ἐν ὧσφ ἦτο εὐπειθεὶς πρὸς τὸν Θεὸν ἐνίκη εἰς τοὺς πολέμους τοὺς ἐχθρούς.

Ἄντι δὲ νὰ εὐχαριστῆ τὸν Θεὸν διὰ τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα καὶ διὰ τὰς κατὰ τῶν πολεμίων νίκας του, ὑπερηφανεύθη καὶ δὲν ἐξετέλει τὰς προσταγὰς τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Θεὸς ὠργίσθη τότε ἐναντίον τοῦ Σαούλ καὶ προσέταξε τὸν Σαμουὴλ νὰ ἐπιπλήξῃ τὸν Σαούλ καὶ νὰ προείπῃ εἰς αὐτόν τὴν πτώσιν του ἐκ τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος. Κατὰ παραγγελίαν δὲ τοῦ Θεοῦ ὁ Σαμουὴλ μετέβη εἰς τὴν πόλιν Βηθλεέμ καὶ ἐκεῖ ἔχρισε βασιλέα τὸν Δαυῖδ, τὸν νεώτερον υἱὸν τοῦ Ἰεσσαί.

Ὁ Σαούλ ἐνεκα τῆς ὑπερηφανεύσεως καὶ πλεονεξίας του εἶχε χάσει τὴν εὐνοίαν τοῦ Θεοῦ καὶ κατελήφθη ὑπὸ μελαγχολίας. Οἱ οἰκετοὶ καὶ οἱ ὑπηρέται αὐτοῦ τὸν συμβούλευσαν νὰ προσκαλέσῃ κιθαρῳδὸν τινα, διὰ νὰ διασκεδάσῃ τὴν μελαγχολίαν του παίζοντα τὴν κιθάραν.

Πληροφορηθεὶς ὁ Σαούλ, ὅτι ὁ Δαυῖδ εἶνε ἄριστος κιθαρῳδὸς ἔστειλε καὶ ἐκάλεσεν αὐτόν εἰς τὴν οἰκίαν του.

Ὁ Δαυὶδ παίζων τὴν κιθάραν τοῦ καὶ ψάλλον ὥρατα ἄσματα κατεπράυνε τὴν μελαγχολίαν τοῦ Δαυὶδ.

Ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπειῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

49. Δαυὶδ καὶ Γολιάθ.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σαοὺλ συνέβη πόλεμος μεταξὺ Φιλισταίων καὶ Ἰσραηλιτῶν.

Ἐνῶ δὲ τὰ δύο στρατεύματα ἦσαν ἀντιπαρετεταγμένα εἰς μάχην, ἐξήροχετο καθ' ἑκάστην ἐκ τοῦ στρατοπέδου τῶν Φιλισταίων ἀνὴρ τις μεγαλόσωμος ὀπλισμένος μὲ βραχίονα πανοπλίαν ὀνομαζόμενος Γολιάθ καὶ προσεκάλει οἰονδήποτε ἐκ τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰς μονομαχίαν ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος δὲ τῆς μονομαχίας νὰ αποφασισθῇ ἡ ἐκδασὶς τοῦ πολέμου: ἤτοι, εἰ μὲν ἤθελε νικῆσαι ὁ Γολιάθ νὰ θεωρῶνται ἠττημένοι οἱ Ἰσραηλιταί, τούναντίον δὲ νὰ θεωρῶνται ἠττημένοι οἱ Φιλισταῖοι.

Οὐδεὶς ὁμῶς τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐτόλμα νὰ μονομαχήσῃ μὲ τὸν Γολιάθ, ὅστις ἐνεκα τούτου ὕβριζε καὶ περιέπαιζε τοὺς Ἰσραηλίτας.

Ὁ Σαοὺλ τότε προεκήρυξεν, ὅτι θέλει δώσει τὴν θυγατέρα του ὡς σύζυγον καὶ πλοῦτη πολλὰ εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελε μονομαχήσῃ μὲ τὸν Γολιάθ καὶ νικῆσαι αὐτόν· ἐν τούτοις οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ μονομαχήσῃ.

Κατὰ τύχην μετέβη εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἰσραηλιτῶν ὁ Δαυὶδ, φέρων τροφάς εἰς τοὺς ἀδελφοὺς του, αἵτινες ἦσαν στρατιῶται. Ἰδὼν δὲ τὸν Γολιάθ καὶ ἀκού-

τας τὰς ὕβρεις, τὰς ὁποίας ἐξετόξευε κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐπαρουσιάσθη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ εἶπεν, ὅτι θέλει νὰ μονομαχήσῃ αὐτὸς μὲ τὸν Γολιάθ.

Ὁ βασιλεὺς τὸν ἀπέτρεπε λέγων εἰς αὐτόν, ὅτι εἶνε νέος καὶ ἄπειρος, ἐνῶ ὁ Γολιάθ εἶνε ἀνδραῖος καὶ ἔμπειρος.

Ὁ Δαυὶδ ὁμως ἔχων πεπειθῆσιν εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐπέμενε νὰ μονομαχήσῃ.

Ὁ Σαοὺλ ἐπὶ τέλους ἔδωκε τὴν ἄδειαν εἰς τὸν Δαυὶδ νὰ μονομαχήσῃ.

Παραλαβὼν τότε ὁ Δαυὶδ τὴν ποιμενικὴν του ράβδον, μίαν σφενδόνην καὶ πέντε λίθους ἐντὸς τῆς πήρας του ἐπορεύθη ἐναντίον τοῦ Γολιάθ.

Ἰδὼν δὲ ὁ Γολιάθ, τὸν Δαυὶδ ἐρχόμενον κατ' αὐτοῦ μὲ τοιαῦτα ὄπλα εἶπε πρὸς αὐτόν· « μὲ νομίζεις σκύλον καὶ ἔρχεσαι κατ' ἐμοῦ μὲ ράβδον καὶ λίθους; »

Ὁ δὲ Δαυὶδ ἀπήντησε· « σὺ ἔρχεσαι κατ' ἐμοῦ ὀπλισμένος μὲ δόρυ, ξίφος καὶ ἀσπίδα, ἐγὼ ὁμως ἔρχομαι ἐναντίον σου ἐν ὀνόματι Κυρίου τῶν δυνάμεων, τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἰσραὴλ » καὶ ἐξαγαγὼν λίθον ἐκ τῆς πήρας του ἔθεσεν αὐτόν εἰς τὴν σφενδόνην καὶ τὸν ἐξεσφενδόνησε κατὰ τοῦ Γολιάθ. Ὁ λίθος ἐπέτυχε τὸν Γολιάθ καὶ ὁ Γολιάθ ἔπεσε χαμαί. Τότε ὁ Δαυὶδ δραμῶν ἔλαβε τὸ ξίφος τοῦ Γολιάθ καὶ τοῦ ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν.

Ἰδόντες τοῦτο οἱ Φιλιισταῖοι ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, οἱ δὲ Ἰσραηλίται ἀλαλάζοντες κατεδίωξαν αὐτούς.

Ἐλπίζε ἐπὶ Κύριον καὶ αὐτὸς σὲ βοηθήσει.

Κύριος ὑπερηγάτοις ἀρτιτάσσειται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.

50. Ὁ Σαούλ φθονεῖ τὸν Δαυῖδ.

Ἄρ' οὐ οἱ Ἰσραηλῖται ἐνίκησαν τοὺς Φιλισταίους καὶ ἐπέστρεψον ἐκ τῆς μάχης, αἱ γυναῖκες ἐξελθοῦσαι εἰς προὔπαντησιν αὐτῶν μετὰ τυμπάνων καὶ κυμβάλων ἔψαλλον « ὁ Σαούλ ἐφόνευσε χιλιάδας καὶ ὁ Δαυῖδ μυριάδας. » Ἐκτοτε τὸ ὄνομα τοῦ Δαυῖδ ἠκούετο ἐπαινούμενον πανταχοῦ ὑπὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Τοῦτο διήγειρεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Σαούλ τὸν φθόνον κατὰ τοῦ Δαυῖδ.

Ὁ Σαούλ ἔδωκε μὲν τὴν θυγατέρα του εἰς τὸν Δαυῖδ ὡς σύζυγον κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν του, δὲν ἠδύνατο ὅμως νὰ ὑποφέρῃ αὐτόν.

Ἡμέραν τινά, ἐν ᾗ ὁ Δαυῖδ ἔκρουε τὴν κιθάραν διὰ νὰ διασκεδάσῃ τὴν μελαγχολίαν τοῦ Σαούλ, οὗτος ἔρριψε κατὰ τοῦ Δαυῖδ τὸ δόρυ διὰ νὰ τὸν φονεύσῃ. Τὸ δόρυ ὅμως ἀπέτυχεν, ὁ δὲ Δαυῖδ ἠναγκάσθη τότε νὰ φύγῃ μακρὰν τῆς πόλεως κρυπτόμενος εἰς τὰ δάση καὶ εἰς τὰ σπήλαια.

Μετὰ τινὰ καιρὸν συνέβη πάλιν πόλεμος μετὰ Φιλισταίων καὶ Ἰσραηλιτῶν. Ἐν τινὶ δὲ μάχῃ πληγωθεὶς ὁ Σαούλ καὶ φοβηθεὶς μήπως συλληφθῇ αἰχμάλωτος ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ξίφους του καὶ ἠτύχησεν.

Ὁ φθονεὺς ἑαυτὸν ὡς ἐχθρὸν λυπεῖ.

Ὁ φθόνος φθείρει τὸν ἀνθρώπου, ὡς ὁ ἴδεν τὸν αἰθρον.

51. Ὁ Δαυῖδ βασιλεὺς.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαούλ ἀνηγορεύθη βασιλεὺς ὁ Δαυῖδ.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Δαυὶδ οἱ Ἰσραηλῖται ἐνίκησαν τοὺς ἀλλοφύλους Ἰεβουσαίους καὶ ἐκυρίευσαν τὴν ὄχυράν αὐτῶν πόλιν Ἱερουσαλήμ, τὴν ὁποίαν ὁ Δαυὶδ ἔκαμε πρωτεύουσαν τοῦ βασιλείου του. Ὁ Δαυὶδ περιετείχισε τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτῇ μεγαλοπρεπῆς ἀνάκτορον. Μετὰ ταῦτα προσέταξε νὰ κτισθῆ πολυτελής σκηνὴ ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως Σιών, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐτέθη ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης μετακομισθεῖσα ἐκεῖ ἐν μεγίστῃ πομπῇ.

Ὁ Δαυὶδ ἐσχέπετο νὰ κτίσῃ ἐν Ἱερουσαλήμ μεγαλοπρεπῆ Ναὸν τοῦ Κυρίου, ἀλλ' ὁ προφῆτης Νάθαν σταλείς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀπέτρεψεν αὐτόν, ἐπειδὴ παρευρέθη εἰς πολλὰς μάχας καὶ ἔχυσε πολὺ αἷμα. Ὁ Δαυὶδ ὑπήκουσε μὲν εἰς τὸ πρόσταγμα τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν ᾠκοδόμησε τὸν Ναόν, συνέλεξεν ὅμως σχεδὸν πάντα ὅσα ἦσαν ἀναγκαῖα πρὸς οἰκοδομὴν αὐτοῦ.

Ὁ Δαυὶδ νικήσας τοὺς πολεμίους εἰς διαφόρους μάχας ἠύξησε τὸ κράτος του. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Δαυὶδ τὸ Ἰσραηλιτικὸν βασίλειον προήχθη εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς δόξης του.

Ὁ Δαυὶδ συνέταξε διαφόρους ψαλμοὺς πρὸς αἶνον τοῦ Κυρίου καὶ ἐτακτοποίησε τὰ τῆς θείας λατρείας.

Ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

52. Ἀποστασία Ἀβεσαλώμ.

Ὁ Δαυὶδ, ἂν καὶ ἦτο θεοσεβής, ἐν τούτοις ὑπέπεσε καὶ αὐτὸς ὡς ἄνθρωπος εἰς ἁμαρτίαν.

55.

Διὰ τὸ ἀμάρτημα τοῦτο ὁ προφήτης Νάθαν κατὰ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ ἐπέπληξεν αὐτόν. Ὁ Δαυὶδ μετανοήσας συνέταξε τὸν κατατυχεσιώτατον ψαλμὸν « Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου. »

Ὁ Θεὸς ἐσυγχώρησε μὲν τὴν ἀμαρτίαν τοῦ Δαυὶδ διὰ τὴν εἰλικρινῆ αὐτοῦ μετάνοιαν, ἐτιμώρησεν ὁμως αὐτόν.

Ὁ Ἀβεσσαλώμ ὁ υἱὸς τοῦ Δαυὶδ ἦτο ὠρατὸς καὶ εὐγλωττος καὶ πολὺ περιποιητικὸς τούτων ἕνεκα ἠγαπάτο ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο φιλόδοξος, ἀπερῆσσε νὰ ἐπαναστατήσῃ κατὰ τοῦ πατρὸς του διὰ νὰ ἀναβῆ αὐτὸς εἰς τὸν θρόνον ἀντὶ τοῦ πατρὸς του. Μετέβη λοιπὸν εἰς τὴν πόλιν Χεβρών καὶ συναθροίσας ἐκεῖ πολὺν στρατὸν ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ πατρὸς του.

Ὁ Δαυὶδ μαθὼν τοῦτο ἐλυπηθῆ σφόδρα καὶ ἐγκαταλιπὼν τὴν Ἱερουσαλήμ μετὰ τῶν οἰκείων καὶ φίλων αὐτοῦ διεβῆ τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν. Ἀπέστειλε δὲ τὸν στρατηγὸν αὐτοῦ Ἰωαβ μετὰ στρατοῦ κατὰ τοῦ στρατεύματος τοῦ Ἀβεσσαλώμ, παρήγγειλεν ὁμως εἰς αὐτὸν νὰ μὴ φονεύσῃ τὸν υἱὸν τοῦ Ἀβεσσαλώμ.

Τὰ δύο στρατεύματα συνηνητήθησαν εἰς τὸ δάσος Ἐφραΐμ ἐνθα συνεκροτήθη μάχη Ὁ στρατὸς τοῦ Ἀβεσσαλώμ ἠττήθη καὶ ὁ Ἀβεσσαλώμ ἐτράπη εἰς ἄτακτον φυγὴν καθήμενος ἐπὶ ἡμίονου. Ἡ κόμη του περιεπλέχθη εἰς τοὺς κλάδους μιᾶς δρυὸς καὶ ἡ μὲν ἡμίονος ἔφυγεν, ὁ δὲ Ἀβεσσαλώμ ἔμεινε κρεμάμενος εἰς τὸν ἀέρα.

Στρατιώτης τις ἐκ τοῦ στρατεύματος τοῦ Δαυὶδ
ἰδὼν τὸν Ἀβεσσαλώμ κορυμμένον ἔδραμε καὶ τὸ ἀνήγ-
γειλεν εἰς τὸν Ἰωάβ.

Ὁ Ἰωάβ ἔτρεξε πάραυτα εἰς τὴν δρῦν καὶ ἐφόρευσε
τὸν Ἀβεσσαλώμ.

Μαθὼν ὁ Δαυὶδ τὸν λάνκτον τοῦ Ἀβεσσαλώμ ἐλυ-
πήθη σφόδρα καὶ ἔκλαυσε πικρῶς λέγων· « Ἀβεσσαλώμ
υἱέ μου, υἱέ μου Ἀβεσσαλώμ, εἶθε νὰ ἀπέθνησκον ἐγὼ
ἀντὶ σοῦ, Ἀβεσσαλώμ υἱέ μου. »

Μετὰ ταῦτα ἐπανῆλθεν ὁ Δαυὶδ εἰς τὴν Ἱερουσα-
λήμ. Φθάσας δὲ εἰς βρυθὺ γῆρας καὶ προαισθανθεὶς τὸν
θάνατον αὐτοῦ συνήθροισε τὸν λαὸν καὶ συνεβούλευσεν
αὐτὸν νὰ μένη πιστὸς εἰς τὸν Θεόν, συνέστησεν ὡς διά-
δοχον αὐτοῦ τὸν υἱὸν του Σολομῶντα καὶ παρήγγειλεν
εἰς αὐτὸν νὰ οἰκοδομήσῃ ναὸν τοῦ Θεοῦ

Βασιλεύσας δὲ ὁ Δαυὶδ τεσσαράκοντα ἔτη ἀπέθανεν
εἰς ἡλικίαν ἑβδομήκοντα ἐτῶν.

Τί κακὸν ἢ ἀδικία ! Εἰς πολλοὺς κακῶν αἰτία.

33. Ὁ Σολομῶν.

Ὅτε ὁ Σολομῶν διεδέχθη τὸν πατέρα του, τὸ βασι-
λεῖον τοῦ Ἰσραὴλ ἦτο μέγα καὶ ἰσχυρόν.

Ὁ Σολομῶν ἄμα ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον προσέφερε με-
γάλην θυσίαν εἰς τὸν Θεόν· ὁ Θεὸς εὐχαριστήθη διὰ
τοῦτο καὶ ἐφάνη εἰς αὐτὸν τὴν νύκτα καθ' ὕπνον καὶ
εἶπε πρὸς αὐτόν· « ζήτησον παρ' ἐμοῦ ὅ,τι ἂν θέλῃς καὶ
ἐγὼ θέλω σοὶ δώσει αὐτό. »

Ὁ δὲ Σολομῶν εἶπε· « Κύριε καὶ Θεέ μου, ἐπειδὴ εἶμαι νέος καὶ ἄπειρος, παρκαλῶ, δός μοι τῷ δούλῳ σου σοφίαν καὶ σύνεσιν, διὰ νὰ κρίνω τὸν λαόν σου καὶ νὰ εὐνόμαι νὰ διακρίνω τὸ καλὸν ἀπὸ τοῦ κακοῦ. » Ὁ Θεὸς εὐχαριστηθεὶς ἐκ τῆς αἰτήσεως ταύτης τοῦ Σολομῶντος εἶπε πρὸς αὐτόν· « ἐπειδὴ δὲν ἐζήτησας παρ' ἐμοῦ πλοῦτον καὶ μακροβιότητα οὐδὲ τὸν θάνατον τῶν ἐχθρῶν σου, ἀλλὰ σοφίαν καὶ σύνεσιν, ἰδοὺ εἶδω σοὶ ὄχι μόνον ταῦτα, ἀλλὰ καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν, τὰ ὅποια δὲν μοὶ ἐζήτησας. Ἐὰν δὲ τηρήσης πᾶς ἐντολὰς μου, θελῶ σοὶ δώσει καὶ μακροβιότητα »

Ὁ Σολομῶν ἐξυπνησας μετέβη ἀμέσως εἰς τὴν Σικηνήν, προσέφερε θυσίαν εὐχαριστήριον εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἔλαμε συμπόσιον εἰς πάντας τοὺς δούλους αὐτοῦ.

Μακάριος ὁ ἄνθρωπος, ὃς εὖρε σοφίαν.

Ἡ σοφία ἐστὶ τιμιωτέρα τῶν πολιτίμων λίθων καὶ πάντα ὅσα ἂν ἐπιθυμήσης, δὲν εἶνε ἀντάξια αὐτῆς.

Β4. Ἡ σοφὴ ἀπόφασις τοῦ Σολομῶντος.

Δὲν ἐβραδυνε νὰ παρουσιασθῆ εὐκαιρία, διὰ νὰ ἀποδειχθῇ ἡ σοφία τοῦ Σολομῶντος.

Δύο γυναῖκες ἐπαρουσιάστησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως διὰ νὰ κρίθῳσι. Καὶ ἡ μὲν μία ἐξ αὐτῶν εἶπε· « βασιλεῦ, ἐγὼ καὶ ἡ γυνὴ αὐτῆ, » δεικνύουσα τὴν ἑτέραν, « κατοικοῦμεν ἐντὸς τῆς αὐτῆς οἰκίας, οὐδεὶς δὲ ἄλλος κατοικεῖ ἐν αὐτῇ. Ἐγεννησα ἐγὼ ἄρρεν παιδίον καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγέννησε καὶ ἡ γυνὴ αὐτῆ ἐπίσης

ἄφρον. Τὴν νύκτα ὁ υἱὸς αὐτῆς ἀπέθανεν, ἐπειδὴ ἔκοιμήθη ἐπάνω εἰς αὐτόν. Τὸ μεσονύκτιον δὲ ἔλαβε τὸν υἱὸν μου ἀπὸ πλησίον μου, ἐν ᾧ ἔκοιμώμην, καὶ ἔβαλεν αὐτόν εἰς τὸν κόλπον τῆς, ἔθεσε δὲ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν νεκρὸν εἰς τὸν ἰδικόν μου κόλπον. Τὸ πρωὶ ὅτε ἐσηκώθην διὰ νὰ θηλάσω τὸν υἱὸν μου καὶ παρετήρησα τὸ νεκρὸν παιδίον, τὸ ὁποῖον ἦτο πλησίον μου, εἶδον, ὅτι δὲν ἦτο ὁ υἱὸς μου. »

Ἡ ἄλλη γυνὴ ἰσχυρίζετο, ὅτι τὸ ζῶν παιδίον ἦτο τὸ ἰδικόν τῆς

Τότε ὁ βασιλεὺς μὴ δυνάμενος νὰ διακρίνη τίς ἐκ τῶν δύο λέγει τὴν ἀλήθειαν εἶπε· « φέρετε μάχαιραν καὶ χωρίσατε τὸ ζῶν παιδίον εἰς δύο καὶ δότε τὸ ἡμῖς εἰς τὴν μίαν, τὸ δὲ ἄλλο ἡμῖς εἰς τὴν ἄλλην. »

Τότε ἡ μήτηρ τοῦ ζῶντος παιδίου εἶπε· ὦ Κύριέ μου, μὴ τὸ θανατώσης, ἀλλὰ δός αὐτὸ εἰς τὴν γυναῖκα ταύτην ζῶν. »

Ἡ ἄλλη γυνὴ ὁμως εἶπε· « ἅς χωρισθῆ εἰς τὸ μέσον. »

Ἐκ τούτου ἐνόησεν ὁ βασιλεὺς τίς ἦτο ἡ ἀληθὴς μήτηρ τοῦ ζῶντος παιδίου καὶ τὸ ἔδωκεν εἰς αὐτήν.

Δικαιοσύνην μάθεται οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς.

35. Ὁ Ναὸς τοῦ Σολομῶντος.

Ὁ Σολομὼν κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ πατρὸς του ὑποδόμησεν ἐν Ἱερουσαλήμ ναὸν περικαλλέστατον, ἐν τὸς τοῦ ὁποίου ἐτέθη ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης ἐν μεγάλῃ πομπῇ καὶ παρατάξει.

Πλησίον δὲ τοῦ Ναοῦ ὠκοδόμητε τὰ ἀνάκτορα αὐ-
τοῦ, τῶν ὁποίων ἡ λαμπρότης ἦτο ἀπερίγραφτος. Περι-
τείχισε δὲ τὴν Ἱερουσαλήμ με ἰχυρωτάτα τείχη καὶ
ἐστόλισεν αὐτὴν με λαμπρὰς δημοσίας οἰκοδομὰς.

Ἡ φήμη τοῦ Σολομῶντος εἶχε διαδοθῆ πανταχοῦ,
οἱ δὲ βασιλεῖς τῶν διαφόρων χωρῶν ἤρχοντο εἰς τὴν
Ἱερουσαλήμ με πολλὰ δῶρα διὰ νὰ ἴδωσι καὶ θαυμά-
σωσι τὴν σοφίαν τοῦ Σολομῶντος.

Ἐν Ἐκκλησιαίαις εὐλογεῖτε τὸν Θεόν.

ΒΒ. Ἀμαρτία τοῦ Σολομῶντος.

Ὅσον λαμπρὰ καὶ ἐνδοξα ἦσαν τὰ πρῶτα ἔτη τῆς
βασιλείας τοῦ Σολομῶντος, τοσοῦτον λυπηρὸν καὶ ἄδο-
ξον ὑπῆρξε τὸ τέλος αὐτοῦ, διότι συναναστρεφόμενος
μετὰ εἰδώλολατρῶν παρεσύρθη ὑπ' αὐτῶν εἰς τὴν εἰδώ-
λολατρείαν.

Παραβάς δὲ τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ ἔλαβε πολλὰς γυ-
ναίχας ἄλλοφύλους καὶ ὠκοδόμητε ναοὺς τῶν εἰδώλων.
Διὰ ταῦτα ὠργίσθη ὁ Θεὸς ἐναντίον τοῦ Σολομῶντος
καὶ ἐφρανίσθεις εἰς αὐτὸν καθ' ὕπνον δις τὸν προσέταξε
νὰ μετανοήσῃ, ἀλλ' ὁ Σολομὼν δὲν μετενόησε. Τούτου
ἐνεκεν ὁ Κύριος εἶπε πρὸς τὸν Σολομῶντα· « ἐπειδὴ δὲν
ἐρύλαξας τὰς ἐντολὰς μου, μετὰ τὸν θάνατόν σου θέλω
χωρῆσαι τὸ βασίλειόν σου εἰς δύο καὶ τὸ μεγαλύτερον
μέρος θέλω δώσει εἰς τὸν δούλόν σου. »

Ὁ Σολομὼν βασιλεύσας τεσσαράκοντα ἔτη ἀπέθανεν.
Ὅμιλοι κακαὶ φθείρουσι ἤθη χρηστά.

37. Διαίρεσις τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραήλ.

Τὸν Σολομῶντα διεδέχθη ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ῥοβοάμ.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ λαὸς ἐπλήρωσε βαρεῖς φόρους, τοὺς ἀποίους εἶχεν ἐπιβάλει ὁ Σολομῶν εἰς αὐτόν, οἱ Ἰσραηλίται παρεκάλεσαν τὸν Ῥοβοάμ νὰ ἐλαττώσῃ αὐτούς, ἀλλ' ὁ Ῥοβοάμ δὲν εἰσήκουσε τὰς παρακλήσεις αὐτῶν. Ἔνεκα τούτου ὁ λαὸς ἐπανεστάτησε καὶ αἱ δέκα φυλαὶ ἀνεκήρυξαν βασιλέα αὐτῶν τὸν Ἱεροβοάμ. Διηρέθη δὲ τότε τὸ βασίλειον εἰς δύο, καὶ τὸ μὲν ἐν ὠνουάσθη βασιλείου τοῦ Ἰσραήλ ἔχον βασιλέα τὸν Ἱεροβοάμ, τὸ δὲ ἄλλο βασίλειον τοῦ Ἰούδα ἔχον βασιλέα τὸν Ῥοβοάμ.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἱεροβοάμ ὡς καὶ οἱ περισσότεροι βασιλεῖς τοῦ βασιλείου Ἰσραήλ καὶ αὐτὸς ὁ λαὸς ἦσαν ἄσεβεις καὶ εἰδωλολάτραι, διὰ τοῦτο τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραήλ κατεστράφη ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων, οἱ δὲ κάτοικοι αὐτοῦ ἀπήχθησαν αἰχμάλωτοι εἰς τὴν Ἀσσυρίαν.

Τὸ βασίλειον δὲ τοῦ Ἰούδα διετηρήθη μὲν περισσότερα ἔτη, ἀπὸ τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραήλ, ἀλλ' ἐπειδὴ εἰσεχώρησε καὶ εἰς αὐτὸ ἡ εἰδωλολατρεία καὶ ἡ διαφθορά, διὰ τοῦτο κατεστράφη καὶ αὐτὸ ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορος τοῦ Βασιλέως τῶν Βαβυλωνίων· οὗτος ἀπήγαγε τοὺς κατοίκους τοῦ βασιλείου τούτου αἰχμάλωτους εἰς τὴν Βαβυλῶνα.

Ἄμαρτίαι γονέων παιδεύουσι τέκνα.

Ἄνθρωπος ἀσύμβουλος καθ' ἑαυτὸν πολέμιος.

38. Τωβίτ.

Μεταξύ τῶν Ἰσραηλιτῶν, οἵτινες ἀπήχθησαν αἰχμάλωτοι εἰς τὴν Ἀσσυρίαν, ἦτο καὶ τις θεοσεβῆς καὶ ἐνάρετος ἄνθρωπος ὀνομαζόμενος Τωβίτ, ὅστις κατῴκει εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἀσσυρίας Νινευή.

Ὁ εὐσεβῆς οὗτος ἄνθρωπος εἶχε σύζυγον ὀνομαζομένην Ἄνναν καὶ μικρὸν υἱὸν καλούμενον Τωβίαν.

Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων Σαλμανάσαρ ἠννόει τὸν Τωβίτ καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν ἀδειαν νὰ περιέρχηται ἐλευθέρως ὅπου ἂν ἤθελεν.

Ὁ Τωβίτ περιερχόμενος διαφόρους πόλεις καὶ χωρία ἐνουθέτει καὶ ἐπαρηγόρει τοὺς ὁμοεθνεῖς του καὶ ἔδιδεν εἰς αὐτοὺς ἐξ ὧσων εἶχε.

Ὁ βασιλεὺς ἔστειλέ ποτε πρὸς αὐτὸν δέκα τάλαντα ἀργυρίου, ὃ δὲ Τωβίτ ἐδάνεισεν αὐτὰ εἰς τὸν συγγενῆ του Γαβαήλ ἀτόκως, ὅστις κατῴκει εἰς Ῥάγους τῆς Μηδίας.

Ὁ Τωβίτ ἡμέραν τινὰ ἐνῶ ἐκοιμᾶτο εἰς τὸ ὑπαιθρον, ἔπεσε κόπρος πτηνοῦ ἐπάνω εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς του καὶ τὸν ἐτύφλωσεν· ἔκτοτε περιέπεσαν εἰς μεγάλην ἐνδειαν. Ὅτε δὲ ἐγγράσεν νομίσας, ὅτι ἐγγίξει τὸ τέλος τῆς ζωῆς του, προσεκάλεσέ τὸν υἱὸν του καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν τὰ ἑξῆς.

« Τέκνον μου, τίμα τὴν μητέρα σου ἐνθυμούμενος τὰ ὅσα ὑπέφερε διὰ σέ.

Ἐνθυμοῦ πάντοτε τὸν Θεὸν καὶ μὴ ἀμαρτήσης, ἀλλὰ φύλαττε τὰς ἐντολάς αὐτοῦ.

Δίδε ἐλεημοσύνην εἰς τοὺς πτωχοὺς, ἐξ ὧσων ἔχεις·
ἐὰν ἔχῃς πολλά, δίδε πολλά, ἐὰν ἔχῃς ὀλίγα, δίδε
ὀλίγα.

Μὴ κυριευθῆς ποτὲ ἀπὸ ὑπερηράνειας.

Ὅτι δὲν θέλεις νὰ σοὶ κάμωσι, μὴ κάμῃς καὶ σὺ
τοῦτο εἰς ἄλλον.

Ζήτηε πάντοτε τὴν συμβουλήν τῶν φρονιμωτέρων καὶ
σοφωτέρων σου.

Ἵμνει πάντοτε τὸν Θεὸν καὶ παρακάλει αὐτὸν νὰ σε
ὀδηγήῃ εἰς τὸ ἅγιον αὐτοῦ θέλημα καὶ νὰ κατευθύνῃ τὰ
ἔργα σου εἰς τὸ καλόν.

Μὴ λυπῆσαι, τέκνον μου, διότι ἐπτωχεύσαμεν.
Ἔχεις πολλά ἀγαθὰ, ἐὰν φοβῆται τὸν Θεὸν καὶ ἀπο-
φεύγῃς πᾶσαν ἁμαρτίαν, καὶ πράττῃς τὸ καλόν. »

Ὁ Τωβίας ἤκουε μετὰ προσοχῆς τοὺς λόγους τοῦ
πατρὸς του καὶ ὑπεσχέθη εἰς αὐτόν, ὅτι θὰ τηρῇ αὐτούς.

Ἄκουε τὴν διδασκαλίαν τοῦ πατρὸς σου καὶ μὴ ἀπορ-
ρίψῃς τὰς συμβουλὰς τῆς μητρὸς σου.

39. Τὸ ταξίδιον τοῦ Τωβία.

Ἀρ' οὐ ὁ Τωβίτ' ἔδωκεν εἰς τὸν υἱόν του τὰς καλὰς
ταύτας συμβουλὰς καὶ ἄλλας πολλὰς, εἶπε πρὸς αὐτόν
νὰ ὑπάγῃ εἰς Ῥάγους διὰ νὰ λάβῃ τὰ δέκα τάλαντα ἀπὸ
τὸν Γαδαήλ.

Ὁ Νέος Τωβίας ἀνεχώρησε συνοδευόμενος ὑπὸ Ἀγγέ-
λου, τὸν ὁποῖον ἔστειλεν ὁ Θεὸς διὰ νὰ ὀδηγήσῃ αὐ-
τὸν ἐκεῖσε.

Ὁ Τωβίας μετὰ τοῦ συνοδοιπόρου του ἔφθασεν εἰς τὸν Τίγριν ποταμὸν. Ἐκεῖ ὁ Τωβίας κατέβη εἰς τὸ ὕδωρ διὰ νὰ πλύνῃ τοὺς πόδας του, ἀλλ' αἴφνης μέγας ἰχθύς ἀναπηδήσας ἐκ τοῦ ποταμοῦ ὤρμησε νὰ καταπίῃ τὸν Τωβίαν. Ὁ Τωβίας φοβηθεὶς ἐξεβλεψε κραυγὴν, ὁ δὲ Ἄγγελος τῷ εἶπε νὰ μὴ φοβηθῇ, ἀλλὰ νὰ συλλάβῃ τὸν ἰχθύν ἐκ τῶν πτερυγίων καὶ νὰ τὸν σύρῃ ἔξω. Μετὰ ταῦτα εἶπεν εἰς αὐτὸν νὰ σχίσῃ τὸν ἰχθύν, νὰ λάβῃ τὴν χολήν, τὴν καρδίαν καὶ τὸ ἥπαρ αὐτοῦ καὶ νὰ φυλάξῃ αὐτὰ ὡς ἰαματικά.

Ὁ Τωβίας ἔλαβε τα δέκα τάλαντα ἀπὸ τὸν Γαβαήλ καὶ κατὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ Ἄγγελου ἔλαβε καὶ σύζυγον τὴν θυγατέρα τοῦ Ραγουήλ ὀνομαζομένην Σάρραν.

Πλήρης γαρᾶς ὁ Τωβίας ἐπέστρεψε μετὰ τοῦ συνοδοιπόρου του εἰς τοὺς γονεῖς του, οἵτινες τὸν περιέμενον ἀνυπομόνως.

Κατὰ συμβουλὴν δὲ τοῦ Ἄγγελου ὁ Τωβίας ἤλειψε μὲ τὴν χολὴν τοῦ ἰχθύος τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ γέροντος πατρὸς του· τότε τὰ λευκώματα, τὰ ὅποια ἦσαν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Τωβίτ διελύθησαν, ὁ δὲ Τωβίας ἐχαθάρισε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Τωβίτ, ὅστις παρευθὺς εἶδε.

Μετὰ ταῦτα ἤθελον νὰ ἀνταμείψωσι τὸν συνοδοιπόρον τοῦ Τωβία, διὰ τοὺς κόπους εἰς τοὺς ὁποίους χάριν αὐτῶν ὑπεβλήθη καὶ διὰ τὰ καλὰ τὰ ὅποια ἔκαμεν εἰς αὐτούς, ἀλλ' οὗτος εἶπεν, ὅτι εἶνε Ἄγγελος Κυρίου, τὸν ὅποιον ἐστειλεν ὁ Θεὸς διὰ νὰ ἀνταμείψῃ τὴν εὐσέ-

βειαν και φιλανθρωπίαν αὐτῶν και ἀμέσως ἔγεινεν ἄφαντος.

Ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν.

60. Προφῆται.

Ὁ Θεὸς ἔστειλεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν ἀνδρας ἐναρέτους και ἀγίους, οἵτινες ἐμπνεόμενοι ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος προέλεγον (προεφήτευσον) τὰ μέλλοντα νὰ συμβῶσι και ἤλεγχον τὸν λαὸν και αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς διὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτῶν και ἠπειλοῦν αὐτούς, ὅτι ὁ Θεὸς θὰ τοὺς τιμωρήσῃ, ἐὰν δὲν μετανοήσωσιν. Οἱ ἐνάρετοι και ἅγιοι οὗτοι ἀνδρες ὠνομάζοντο Προφῆται.

Οἱ Προφῆται προεφήτευσαν περὶ τῆς ἐλευτέως τοῦ Μεσίου: ἦτοι τοῦ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἐμελλε νὰ σώσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, νὰ ἀποτρέψῃ αὐτοὺς ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρείαν, νὰ τοὺς ὀδηγήσῃ εἰς τὴν ἀρετὴν και νὰ διδάξῃ τὴν λατρείαν τοῦ ἐνὸς και μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Τοὺς Προφῆτας ἐσέβετο και ἐτίμα πολὺ ὁ λαός. Οἱ Προφῆται ἐπέπληττον μετὰ θάρρους και αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς: ἔνεκα τούτου οἱ βασιλεῖς κατεδίωκον τοὺς Προφῆτας, τοὺς ἐβασάνιζον και τοὺς ἐθανάτωνον.

Οἱ ἐπιστημότεροι τῶν Προφητῶν εἶνε ὁ Ἡσαίας, ὁ Ἰερεμίας, ὁ Ἰεζεκιήλ και ὁ Δαυιδ.

Ὁ Θεὸς ἐλάλησε τοῖς ἀνθρώποις διὰ τῶν Προφητῶν.

61. Ὁ Ἰώβ.

Εἰς τὴν Αὐσητίδα χώραν τῆς Ἀραβίας ἔζη ἐνάρετος καὶ δίκαιος ἄνθρωπος, ὁ Ἰώβ. Ὁ Ἰώβ ἦτο πλουσιώτατος, εἶχε δὲ ἑπτὰ υἱοὺς καὶ τρεῖς θυγατέρας.

Ὁ Θεός, διὰ νὰ δοκιμάσῃ τὴν πίστιν τοῦ Ἰώβ καὶ νὰ δώσῃ εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους παράδειγμα ὑπομονῆς εἰς τὰς δυστυχίας μας καὶ ἐλπίδος εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ἐπέτρεψε νὰ ἐπέλθωσιν εἰς τὸν Ἰώβ μεγάλαι συμφοραί.

Λησται διήρπασαν ἅπασαν τὴν περιουσίαν του καὶ ἐφόνευσαν τοὺς δούλους του.

Οἱ υἱοὶ του καὶ αἱ θυγατέρες του κατεπλακώθησαν ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῆς οἰκίας τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ του, καθ' ἣν ὥραν συνευωχοῦντο.

Ὅτε ἀνηγγέλη ὁ θάνατος τῶν τέκνων του εἰς τὸν Ἰώβ, ἔσχισε τὰ φορέματά του, ἔκοψε τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του, ἔπεσε κατὰ γῆς καὶ προσεκύνησε καὶ ἠύγαρίστησε τὸν Κύριον λέγων· «ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφαίλετο· ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτω καὶ ἐγένετο· εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον».

Ὁ Ἰώβ ἔμεινε πτωχότατος καὶ ἄνευ τέκνων· ἐπένησθε μὲν διὰ τὰ δυστυχήματά του, ἀλλὰ ἐκ τοῦ στόματός του δὲν ἐξῆλθεν οὐδὲ ὁ ἐλάχιστος γογγυσμὸς κατὰ τοῦ Θεοῦ.

Μετὰ ταῦτα προσεβλήθη καὶ ὄλον τὸ σῶμά του ὑπὸ λέπρας· καθήμενος δὲ ἔξω τῆς πόλεως ἐξέτετο μὲ δσπρακα' ἐν τούτοις ἕως ὑπέμενεν ὁ δίκαιος οὗτος ἄνθρω-

προς ανοργύστως και την δυστυχίαν ταύτην μένων πάντοτε εὐτεβής και ἔχων τὴν πρὸς τὸν Θεὸν πίστιν και ἐλπίδα του.

Ἡ γυνὴ του ἀντὶ να τὸν παρηγορῇ, παρεκίνει αὐτὸν να βλασφημήσῃ κατὰ τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἰὼβ ὁμως εἶπε πρὸς αὐτὴν· « διὰ τί ὠμίλησας ὡ ἄφρων γυνὴ; Καθὼς ἐδέχθημεν ἐκ χειρὸς τοῦ κυρίου μετὰ χαρᾶς τὰ καλὰ, οὕτω πρέπει να ὑποφέρωμεν με ὑπομονὴν και τὰ κακὰ. »

Ὁ Θεὸς ἰδὼν τὴν ὑπομονὴν και τὴν πίστιν τοῦ Ἰὼβ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν υγείαν του, ἔδωκε προσετι εἰς αὐτὸν ἑπτὰ υἱοὺς και τρεῖς θυγατέρας και πολὺ περισσώτερα πλοῦτη, ἄφ ὅσα εἶχε πρότερον

Ὁ ὑπομεινας εἰς τέλους οὕτως σωθήσεται.

62. Ἐπάνοδος τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας.

Οἱ Ἰσραηλιταὶ διαμένοντες αἰχμάλωτοι εἰς ξένην γῆν μακρὰν τῆς πατρίδος των διῆγον βίον ἀθλιέστατον. Ἐνθυμούμενοι δὲ τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ὁποίαν ἔχασαν, τὴν λαμπρὰν πόλιν Ἱερουσαλήμ και τὸν μεγαλοπρεπῆ αὐτῆς Ναόν, ἐκλαιον και ὠδύροντο. Ἐνεκα τῶν δυστυχιμάτων τούτων μετενόησαν διὰ τὰς ἀμαρτίας των, ἐπέστρεψαν πρὸς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν και παρεκάλεσαν αὐτὸν να τοὺς βοηθήσῃ να ἐλευθερωθῶσι και να ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα των.

Ὁ Πανάγαθος Θεὸς τοὺς ἐλυπήθη και ὅτε ὁ βασιλεὺς

τῶν Περσῶν Κύρος ἐκυρίευσε τὴν Βαβυλῶνα, ἔδωκε τὴν ἄδειαν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα των καὶ νὰ ἀνοικοδομήσωσι τὸν Ναόν, τὸν ὁποῖον ὁ Ναβουχοδονόσορ εἶχε καταστρέψει.

Πολλοὶ δὲ τότε Ἰσραηλίται ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ζοροβάβελ, κατόπιν δὲ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἐσδρα καὶ Νεεμίου ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἀνωκοδόμησαν τὸν Ναόν καὶ ἀνηγειραν τὰ τεῖχη τῆς Ἱερουσαλήμ.

Ὅτε δὲ ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἐκυρίευσε τὸ βασίλειον τῶν Περσῶν, οἱ Ἰουδαῖοι ὑπετάγησαν ὑπὸ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον.

Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἐπροστάτευσε τοὺς Ἰουδαίους καὶ ἀφῆκεν αὐτοὺς ἐλευθέρους νὰ ἐκτελῶσι τὰ τῆς θρησκείας των. Οἱ διάδοχοι ὁμοῦ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου κατεδίωκον τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ ἐξηνάγκαζον αὐτοὺς νὰ θυσιάζωσιν εἰς τὰ εἰδῶλα, ἀλλ' αὐτοὶ ἔμειναν πιστοὶ εἰς τὴν πατρῴαν θρησκείαν λατρεύοντας τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν.

Μετὰ ταῦτα οἱ Ῥωμαῖοι ἐκυρίευσαν ὅλον σχεδὸν τὸν τότε γνωστὸν κόσμον, ἐπομένως καὶ οἱ Ἰουδαῖοι περιήλθον εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ῥωμαίων.

Ἐπὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς δὲ ἐποχῆς ἐγεννήθη ὁ περιμενόμενος Μεσσίας, ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, τοῦ ὁποῖου τὴν ἔλευσιν προεφήτευσαν οἱ Προφῆται.

Οὐδὲν γλυκύτερον τῆς πατρίδος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Προσευχὴ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ μαθήματος.

Κύριε, ὁ τὸ Πανάγιόν σου Πνεῦμα ἐν τῇ τρίτῃ ὥρᾳ τοῖς Ἀποστόλοις σου καταπέμφας, τοῦτο, ἀγαθέ, μὴ ἀντανέλης ἀφ' ἡμῶν, ἀλλ' ἐγκαίνισον ἡμῖν τοὺς δεομένους σου.

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, τῆς ἀληθοῦς σοφίας ὁδηγὲ καὶ προνήτεως χορηγέ, κετάπεμψον ἐφ' ἡμᾶς τοὺς ἀναξίτους δούλους σου, πνεῦμα σοφίας, εὐσεβείας καὶ φόβου σου, καὶ φώτισον τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ψυχῶν ἡμῶν τῷ φωτὶ τῆς σῆς θεογνωσίας· ὅπως εὐόδως, καὶ ἀπροσκόπτως ἐπιδιδόντες εἰς τὰ καλὰ μαθήματα, προκόπτωμεν σοφία καὶ ἀρετῇ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν, πρὸς οἰκοδομὴν καὶ κόσμον τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν ἐκκλησίας, δόξαν δὲ καὶ τιμὴν τοῦ παναγίου σου ὀνόματος· ὅτι πᾶσα δόσις ἀγαθῆ, καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθεν ἐστὶ καταβαίνον, ἐκ σοῦ τοῦ Πατρὸς τῶν Φώτων. Ἄμήν.

Προσευχὴ μετὰ τὸ μάθημα.

Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε καὶ Θεὲ τοῦ ἐλέους καὶ τῶν οἰκτιρισμῶν, ὅτι ἤξιωσας ἡμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ τῶν ἀφάτων σου εὐεργεσιῶν· κατηύγασας ἡμῶν τὰς διανοίας τῷ φωτὶ τῆς σῆς θεογνωσίας· ἐφαίδρυνας ἡμῶν τὸν νοῦν τῇ ἐπιγνώσει τῆς σῆς ἀληθείας καὶ ἀπεκάλυ-

φας ἡμῖν τὰ καλὰ μαθήματα. Διὸ προσπίπτοντες τῇ σῆ ἀγαθότητι, σοῦ δεόμεθα, καὶ σὲ παρακαλοῦμεν τὴν ἀνεξάντλητον τῆς σοφίας πηγὴν· διδάξον ἡμᾶς ποιεῖν ἀεὶ τὸ θέλημά σου το ἅγιον· εὐλόγησον ἡμῶν τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώματα, τὰ ἔργα καὶ τοὺς λόγους χάρισαι ἡμῖν ἡλικίας τε καὶ σοφίας προκοπὴν, ἡθῶν διορθωσιν καὶ ἀρετῆς ἐπίδοσιν· ἵνα δοξάζωμέν σοι ἐπὶ πᾶσιν ὡς πάντων τῶν ἀγαθῶν αἴτιον καὶ χορηγόν, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Μακαρίζομέν σε πᾶσαι αἱ γενεαί, Θεοτόκε Παρθένε· ἐν σοὶ γὰρ ὁ ἀχώρητος Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, χωρηθῆναι ἠδύόκησε Μακάριοι ἐσμέν καὶ ἡμεῖς προστασίαν σὲ ἔχοντες· ἡμέρας γὰρ καὶ νυκτὸς πρεσβεύεις ὑπὲρ ἡμῶν· καὶ τῶν χειρῶν ἡμῶν τὰ ἔργα ταῖς σαῖς εὐδοοῦνται δεήτεσι. Διὸ ἀνυμνοῦντες βοῶμέν σοι, χαῖρε κεχαριτωμένη ὁ Κύριος μετὰ σοῦ.

Διὰ πρεσβειῶν τῆς παναχράντου σου Μητρὸς, τῶν θεοκηρύκων σου Ἀποστόλων, τῶν μεγάλων σου Ἱεραρχῶν καὶ σοφῶν ἡμῶν διδασκάλων, Ἀθανασίου Ἀλεξανδρείας, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, καὶ πάντων σου τῶν Ἁγίων, τῶν ἀπ' αἰῶνός σοι εὐαρεστησάντων, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, εὐλόγησον, ἀπόλυτον ἡμᾶς ἐν εἰρήνῃ καὶ αὐθις ἐν ὑγείᾳ ἐπισυνάγαγε. Ἀμήν.

ΤΕΛΟΣ.